

SLOVENSKI UČITELJ

GLASILO SLOMŠKOVE ZVEZE

LJUBLJANA ♦ 15. VII. 1926

LETO XXVII ♦ ŠT. 7 in 8

*Šoli, učitelj-
stvu in staršem!*

*Mladini ljubezen,
domovini zvestoba!*

Občni zbor in zborovanje Slomškove zveze

bo v nedeljo 22. in v ponedeljek 23. avgusta t. l. v št. Vidu nad Ljubljano z nastopnim sporedom:

Nedelja: popoldne ob 3. uri v Društvenem domu igra. Igrajo učitelji. Po igri pozdravni večer.

Ponedeljek: ob 8. uri sv. maša v dekan. cerkvi. Po maši posvetitev Sl. zv. Kristusu Kralju sveta. Pri sv. maši poje pevski zbor Sl. zv. Ob 9 občni zbor v Društvenem domu z nastopnim dnevnim redom:

1. Poročilo odbora:

- a) predsednika,
- b) tajnika,
- c) blagajnika in upravnika,
- č) urednika,
- d) vodje tiskovnega in podpornega sklada.

2. Poročilo revizorjev.

3. Odobritev oz. zavrnitev računov.

4. Proračun za prihodnje poslovno leto.

5. Poročila podružnic.

6. Volitev odbora, preglednikov in razsodišča.

7. Samostojni predlogi. (V smislu 17. t. društvenih pravil morajo biti samostalni predlogi vsaj 3 dni prej v rokah glavnega odbora.

8. Slučajnosti.

Pozivljemo člane in članice, da se občnega zbora gotovo udeležijo.

Tovariše pevce in tovarišice pevke opozarjamo, da bomo pri sveti maši peli pesmi kakor lani. Pevska skušnja v nedeljo ob 2 popoldne in v ponedeljek ob 7 v Društvenem domu.

V nedeljo dopoldne bo v št. Vidu zborovalo bratsko nam društvo Krščanska šola; zato naj pridejo tovariši in tovarišice že v nedeljo dopoldne v št. Vid.

ODBOR.

Izboljšajmo prirodopisni pouk!

— e —

Živimo v dobi, ko vse vre, kipi in se čisti. Prevrat v politiki in gospodarstvu je našel svoj odmev tudi na vzgojnem in učnem polju. Vse križem se pojavljajo nova stremjenja; drznih reformatorjev je vedno več.

Zlasti mi Slovenci, ki smo sicer bolj umerjeni, čutimo, da v dose-danju načinu poučevanja ni vse prav; tega se zavedamo tudi pri prirodopisnem pouku. Življenje in znanost nas prehitevata; mi capljamo za njima, ali pa stojimo tam, kjer smo bili. Temu se ni čuditi! S tem, da smo zapustili učiteljske, smo pretrgali vezi z virom novih pobud, nismo pa spletli potrebnih zvez v drugih smereh. Tako se zdaj bije na šolskem polju boj idej, mi ga pa morda ne zasledujemo, ker ne segamo dovolj po novejših pedagoških in didaktičnih delih in revijah. Tudi morda vse pre-malo iščemo na podlagi izkušenj sami novih smernic; z mirno vestjo ho-dimo po stari izvoženi poti.

V naslednjem ne bom govorila o nikakih novih smernicah prirodo-pisnega pouka; saj teh šele iščemo, smo stezosledci. Te vrstice naj bodo le vzpodbuda, da pričnemo intenzivno premišljevatí o izboljšanju metode prirodopisnega pouka.

Kako je bilo s prirodopisnim poukom v prejšnjih časih? Do dobe realistov in še preko nje so prisegali le na knjige. Nikomur ni prišlo na misel, da bi sam opazoval. Kar je bil zapisal Aristotel pred Kristusom, tega so se držali še v srednjem veku. Šele realisti so postavili zahtevo po lastnem opazovanju. Ko je bil Linné uredil tedaj znano prirodopisno snov v sistem, je smatrala tudi šola kot glavno nalogo prirodopisnega pouka opis in uvrstitev prirodnih teles. Lüben je sicer postavil prirodo-pisni pouk na psihološko podlago, toda je še vedno ostal pri suhoparnem opisu. Tako so tedaj proučevali živali bo barvi in obliki trupla, po številu prstov, številu in obliki zob, toda nihče ni vprašal, zakaj so te oblike ravno takšne in ne drugačne. Šele v prvi polovici 19. stoletja so Sprengel, Cuvier in njih sodobniki spoznali relacijo med ustrojem telesa in načinom življenja. V metodiko prirodopisnega pouka je uvedel nove smernice ljudskošolski učitelj Junge, in sicer s svojim znanim delom »Vaški ribnik«, ki je izšlo l. 1885. Izmed principov, ki jih Junge posebno poudarja, sta: prvič biološki način obravnave živali in rastlin in drugič izbira in razvrstitev snovi s stališča »življenjskih skupin«, ali kakor jih sam nemški imenuje »Lebensgemeinschaften«.

V čem obstoja biološki način obravnave, nam je vsem dobro znano; saj smo se učili na učiteljsku prirodopisa po Schmeilovih knjigah, ki so vse sestavljene po tem načelu. Taka obravnava ni več gol opis; tu se ugotavlja smotrenost organov, prilagoditev telesnih oblik načinu življenja, organizma bivališču; žival oziroma rastlina se nam predstavlja kot »pro-dukt tal«, na katerih biva.

Seveda biološke metode ne smemo tirati v ekstrem. Ni treba razlagati vsake dlačice na listu, ni treba tolmačiti vsake barve kot varovalno barvo, ni treba razlagati naprav, za katere si niti strokovnjaki niso edini, čemu so. Prisiljena razlaga dejstev vodi do šablone in prenašlih sodb in ubija zajemljivost.

Kaj imenuje Junge »življenjsko skupino«? V svojem delu »Vaški ribnik« definira ta pojem približno tako: Življenjska skupina je skupina bitij, ki žive skupaj, ker uspevajo pod istimi kemijsko-fizikalnimi pogoji in ki so poleg tega v mnogem odvisna drugo od drugega, na vsak način pa od celote, oziroma vplivajo medsebojno in na celoto.

Mnogo novejših metodičnih knjig razvršča prirodopisno snov po življenjskih skupinah. Vendar se razni metodiki večkrat precej oddaljujejo od Jungejevega pojmovanja življenjskih skupin. Rastline in živali, ki nastopajo v kakem kraju navadno skupaj, združujejo v življenjsko skupino, ne oziraje se pri tem toliko na to, so li ta bitja res drugo od drugega odvisna in ali res vplivajo medsebojno. Take življenjske skupine so n. pr.: travnik, gozd, ribnik, potok itd.

Uvod v obravnavo življenjske skupine je šolski izprehod; če hočem n. pr. obravnavati spomladi skupino »travnik«, gremo na travnik. Na nas deluje narava najprej kot celota, čutimo vstajenje narave. Nato obrnemo svojo pozornost na del te celote, tukaj na travnik, kjer opazujemo prve znake življenja: travica je ozelenela, zvončki bodejo z ostro konico iz zemlje, drugi so že zunaj, a imajo glavico še skrito v tulcu; na solnčni breg med grmovje so se vsedle trobentice in odpirajo svoje zvezdnate oči, nekatere pa še dremljejo, zavite v čašo. Tam je zahrepenela vijolica po solncu; zato je pognala v višji travi daljše steblo. Primerjamo lego mladih in razvitih listov. Pozdravimo čebelico, ki se dvigne iz cveta obložena z rumeno obnožino. In tako opazujemo dalje; obenem pa se vprašujemo, čemu je tako. Zapomnimo si mesta, kjer smo našli cvetoče zvončke, trobentice in vijolice, da moremo čez nekaj tednov poiskati plod.

V šoli čitamo nato berilce o pomladi; v otroških dušah najdejo vrstice vesel odmev, čuvstva se zlijejo v vedro pomladansko pesem. Naslednje prirodopisne ure pa se po vrsti natančneje seznanimo z zvončkom, trobentico, vijolico in čebelo.

Razvrstitev snovi po življenjskih skupinah ima to dobro stran, da navaja k opazovanju prirodnih teles v njihovem življenjskem okolju in omogočuje tako boljše razumevanje ne samo poedincev, ampak tudi stvarstva kot celote. Obenem daje spodbudo k nadaljnemu samostojnemu opazovanju in raziskovanju. Težišče prirodopisnega pouka, zlasti nauka o rastlinstvu bo treba premakniti iz šolskih prostorov v prosto naravo.

Po principu življenjskih skupin bi mogle tudi naše osnovne šole razvrstiti prirodopisno učno snov. Seveda ne bodo mogle biti te skupine za vsak kraj ene in iste; razlike bodo vsaj glede poedincev vsake skupine, ker ima vsak kraj svoje posebno živalstvo in rastlinstvo. Kajti

obračunati moramo že vendar enkrat z naziranjem, da je treba na osnovni šoli nekatere živali in rastline obravnavati za vsako ceno, čeravno jih daleč naokoli ni dobiti; medtem ko gremo preko onih, ki se nam ponujajo pri vsakem koraku. Čemu bi n. pr. morali na Jesenicah obravnavati ravno navadni zvonček, če pa v tem kraju ne raste in bi ga morali otroci prinašati iz Vintgarja ali pa s trga v Kranju. Ogledamo si rajši veliki zvonček in narciso, ki ju more opazovati vsak otrok na mestu. Čemu naj obravnavam ravno belo vrbo, ki raste pol ure daleč od šole, če pa raste ob jarku poleg šole cela skupina iv. Za izbiro snovi ne sme biti odločilna knjiga, ampak krajevne prilike, s katerimi se je treba temeljito seznaniti. V to svrho bi bilo tudi dobro stopiti v stik z lovci in ribiči tistega kraja. Seveda ni treba misliti, da bi učenec ne smel ničesar slišati o rastlinstvu in živalstvu drugih krajev. Toda izhodišče mora biti domači okoliš.

Morda bo kdo ugovarjal, da za višjo stopnjo, n. pr. za 7. in 8. razred ni primerna razvrstitev snovi po življenjskih skupinah, ker se morajo otroci tu tudi nekoliko seznaniti s sistemom. Toda v tem slučaju je mogoče grupirati snov iz tega stališča vsaj pri ponavljanju.

Sicer pa se ne smemo s sistemom prenačiti. Sistem bi bil na mestu šele takrat, ko začetijo otroci potrebo po neki ureditvi. O tem poroča dr. Olga Täubler v letošnjem časopisu »Die Quelle«, št. 4, sledeče: Učenke so tekom leta opazovale rastline in so vsako zase prav na kratko popisale na poseben list. Do konca leta se je število listov tako pomnožilo, da niso imele učenke nobenega pregleda več. Ko bi morale pripraviti zopet nov list za rumeno mrtvo koprivo, se oglasi neka deklica: »Pripišimo vendar rumeno mrtvo koprivo k rdeči mrtvi koprivi!« Pa so našle učenke pri pregledu popisov še več drugih rastlin, ki bi jih mogle radi podobnosti zapisati na isti list. Zdaj so bila tla za sistematiko pripravljena.

S tem, da opazujemo rastline v naravi, ne da bi jih utrčali, skrbimo tudi za varstvo cvetic. Kajti za natančnejšo obravnavo v šoli si preskrbe otroci za ves razred le en eksemplar s korenino, vsak zase pa le po en cvet in en list, ne pa cele rastline oziroma drevesnih vejic. Še tako se uniči precej cvetov. Storjeno škodo skušamo paralizirati s tem, da otroke pridobimo za to, da ne bodo trgali cvetic kar brez pomisleka in samovoljno, da jih potem vržejo proč in pohodijo. »Rastline so živa bitja in učence je treba vzgajati k spoštovanju življenja, ki ga smemo pač darovati resnim smotrom, ne pa začasni samovolji,« pravi že omenjena dr. Olga Täubler. Otrokom moramo tudi privzgojiti čut za lepoto naših poljan, ki jo moramo vsi čuvati; zlasti veljaj naša skrb redkim cveticam kakor so: lepi avrikel, narcisa i. dr.

Opisujejo naj otroci samostojno in to tem bolj, na čim višji stopnji so. Zato pa moramo zlasti na višji stopnji staviti bolj splošna vprašanja, ne pa takih, na katere odgovori otrok le z eno besedo. Če n. pr. vprašam kakšen je češnjevi list, mi bo morda otrok odgovoril, da je jajčast. V svrhu popolnejšega opisa bom morala vprašanje še parkrat ponoviti

Zato rajši rečem: »Oglej si list in povej vse, kar zapaziš!« V nasprotnem slučaju se zna komu pripetiti kaj podobnega, kakor se je meni nekoč; obravnavala sem vrano, pa sem vprašala učenko, kakšen je kljun te ptice; deklica se naglo odreže: »Prašen.« Pa sem dobila dvojno obtožbo: kot kustos prirodopisnega kabineta bi morala skrbeti, da bi kljun ne bil prašen; drugič sem čutila, da je bil odgovor tak, kakršnega je zaslužiło vprašanje.

Tipične oblike posameznih organov otroci tudi rišejo. Takoj, ko smo opisali n. pr. češnjevi list, ga otroci narišejo v zvezke, na tablo rišem z barvano kredo. Pri obravnavi češnje skiciramo n. pr. list, kobul, prerez cveta in prerez plodu. Seveda so te risbe le shematične, da pride to kar je značilnega, tem bolj do izraza. Plodove pa morejo otroci pozneje tudi modelirati.

Navadno obravnavamo rastlino tedaj, ko cvete in razložimo ob tej priliki tudi plod. Toda, ker otroci plodu niso videli, čez par dni ne bodo več dosti vedeli o njem. O plodu govorimo zato primerneje tedaj, ko dozori in ga morejo otroci prinesiti v šolo ali ga moremo opazovati na licu mesta. Pri prvi obravnavi rastline bi ga mogli ogovoriti le tedaj, ako je plod splošno poznan, n. pr. češnja, ali ako smo to vrsto plodov že opazovali na sorodnih rastlinah, ali ako dozori plod med počitnicami in bi ga itak ne mogli skupno opazovati. Dobro je, da si napravimo zbirko suhih plodov, da jih imamo pri roki, ko jih v naravi ni.

Podstava prirodopisnega pouka mora biti namreč opazovanje v največji meri; le tedaj se ga bodo oklenili učenci z veseljem. Če pa se bodo morali učiti snovi le na pamet iz knjig, ne le da ne bodo ničesar znali, ampak bodo prirodopisni pouk kmalu zasovražili. To se pa ne sme zgoditi, ampak prirodopisni pouk mora vcepiti otroku ljubezen do narave, da bo našel v njej tudi pozneje zabavo in veselje, da bo živel z naravo, da bo njeno tako bogato snovanje oplojalo njegovo dušo, jo blažilo in dvigalo. To pa dosežemo le tedaj, če navajamo otroke k samostojnemu opazovanju. Uspeh opazovanj si otroci beležijo v poseben zvezek. Tako nas zanima kostanj na dvorišču. Jeseni smo si ogledali plod, zasledovali smo menjavo barv in odpadanje listov; vsadili smo kostanj in na pomlad nam je na veliko veselje priklil iz zemlje. Zabeležili smo si, kdaj so se napeli popki na drevesu, kdaj so privreli iz njih listi skrbno zavarovani proti vremenskim neprilikam. Pojavili so se prvi cveti pozdravili smo vasovalko čebelo. Prešteli smo cvete na nekaterih kitah in bomo dobljeno število pozneje primerjali s številom nastavljenih plodov.

Opazujemo tudi na zelenjadnem in cvetličnem vrtu. Tu imamo svoj oddelek, s katerim razpolagamo popolnoma po svoji volji; nanj sejemo in sadimo, kar se nam zdi primerno. Otroci izmerijo šolski vrt po stranicah in po kotih in ga narišejo na karton v zmanjšanem merilu. Grede si izrežejo iz belega risarskega papirja in te zataknejo v načrt na kartonu v katerem so zato napravljene primerne zareze. Tu je označeno na

vsaki gredi, kaj in kdaj smo vsadili oziroma vsejali, kdaj je setev pogrnala, kdaj smo rastline okopali, obsuli itd. Ako čez nekaj tednov ali mesecev vsadimo na kako gredo kaj drugega, si izrežemo iz papirja drugo gredo, jo zataknejo v načrt preko prve, in delo in opazovanje se nadaljuje.

Otroci kaj radi prinašajo v šolo cvetice, za vsako bi radi vedeli ime. Preden ugodimo želji, stavimo radoznaležu par vprašanj o dotični rastlini, ki jo za ta čas zakrijemo; ako vidimo, da je otrokova predstava preveč pomanjkljiva, vrnemo rastlino z obljubo, da bomo postregli z imenom tedaj, ko si ga bo z natančnejšim opazovanjem zaslužil. Seveda je treba ime potem res povedati.

Kot pripravo za obravnavo posameznih živali in rastlin, pa tudi človeka, dajemo mladini razne opazovalne naloge. V ta namen je treba misliti kak teden, 14 dni ali tudi več časa naprej, katero snov da predvideva naš podrobni učni načrt za prihodnje ure. Ako je n. pr. na vrsti krap, vprašam kak teden prej v razredu, kdo morda ve, kje bi ga mogli opazovati. Ko tako vsi vedo, kam se morejo obrniti, si zapišejo ali zapomnijo, kaj bodo predvsem opazovali: obliko trupla, plavuti po številu in nameščanju, prilagoditev barve okolici, gibanje. Ob takih prilikah tudi navadno kak učenec obljubi, da bo prinesel v šolo ribji mehur, škrge ali celo živega krapa, če ne pa vsaj zlato ribico. Drugi obljubijo, da bodo vprašali kakega znanega ribiča, katere ribe love v našem kraju v reki, katere goje v ribniku, katere so najbolj cenjene.¹ Drugo uro se prepričamo deloma v pripravi, deloma med razvijanjem, koliko so otroci opazovali.

Na višji stopnji se učenci in učenke tudi seznanijo s **človekom**. Tudi tu se ne smemo zadovoljevati z golim opisovanjem. Ni dovolj, da povemo n. pr. otrokom, da je hrbtenica dvakrat zavita in sestavljena iz 33 vretenc; ne, otrok mora tudi spoznati, da je vsled tega hrbtenica kakor prožno pero, ki omiljuje pri hoji in skoku sunke na možgane. Posebno je važno, da dobi mladina vpogled v delovanje telesa kot enotnega ustroja, čigar deli se harmonično podpirajo. Koncem pravilne obravnave bo otrok razumel delovanje organov takole: Človek je bitje, ki se giblje; gibanje mu omogočuje gibljiva okostnica in sile, ki so zbrane v mišicah. Sila pa nastaja tako, da v mišicah zgoreva hrana, pri katerem pojavu se tvori toplota in sila. Za gorenje je potreben kisik, ki ga dobavljajo pljuča. Hrano in kisik dovajajo mišicam krvne žile; da pa more hrana prestopati skozi črevesne stene v krvne žile, mora biti tekoča; torej se mora hrana primerno preustrojiti; to delo opravljajo prebavila. Pri zgorevanju hrane v mišicah pa se tvorijo razne neporabne snovi prav tako kakor v peči pepel, krvne žile jih odpravljajo do izločil, h katerim spadajo po svojem delovanju tudi pljuča in koža. Da more kri vršiti svojo

¹ Najlepša pojasnila o življenju naših živali najdemo v »Lovcu«, ki je glasilo slovenskega lovskega in ribarskega društva. Izhaja vsak mesec v Ljubljani. — Uredništvo.

nalogo kot transportno sredstvo, se mora po telesu pretakati; goni jo srce, ki je nekaka tlačilka in sesaljška obenem. Ves ta popolni stroj pa stoji, če ga ne prožijo živci. Kar je hotnih živcev, delujejo po naši volji, ta pa se zopet ravna v veliki meri po vtisih, ki jih dobiva potom čutil. Če bodo otroci tako razumevali delovanje organov, bodo mogli tudi precej samostojno izvajati pravila o negovanju zdravja. Prvo pomoč v nezgodah, kakor obvezovanje, umetno dihanje, prenos ponesrečenca, je treba v resnici pokazati in vaditi, ne pa samo razložiti na podlagi nekaterih slik. (Starejši mladini je prilično pokazati list »Zdravje« in opozoriti na primerne sestavke. — Uredništvo.)

Vrgla sem na papir par znanih misli, nekaj sličic iz podrobnega šolskega dela. Govoriti je lahko, napraviti težje. Treba je od strani učitelja res veliko energije in vztrajnosti, saj mora vršiti dvojno delo: izobraževati se mora še vedno nadalje sam in učiti in vzgajati mladino. Izobraževati se mora v treh smereh: znanstveno, zasledovati mora izsledke drugih na didaktičnem in vzgojnem polju in z njimi dopolnjevati svoje izkušnje in obenem se mora seznanjati z vladajočimi razmerami svojega kraja, pa tudi širše domovine.

V svesti si, da svoji težavni nalogi z dosedanko izobrazbo skoro ne more biti več kos, se bori učiteljstvo zadnja desetletja za visokošolsko izobrazbo, katere je učiteljski naraščaj nekaterih držav vsaj delno že deležen.

Pri nas tega še nismo dosegli. Vendar pa poučujmo prirodo po svojih močeh tako, da bodo naši učenci in učenke zapuščali šolo vsaj s slutnjo o harmoniji, ki vlada v na prvi pogled tako različnem življenju narave, z vsaj delnim spoznanjem smotrnosti stvarstva, z ljubeznijo do narave, s hrepenenjem prodreti še globlje v njene tajnosti in z občudovanjem Onega, čigar delo je njeno veličastvo.

Kako vzbuja učitelj pri kmečkem prebivalstvu zanimanje za šolo.

Štefanija Schubert.

Osnovna šola je poklicana pač v prvi vrsti, da dela za blagor človeštva. Vsepovsod so priznali, da šola ne sme biti zgolj učilišče; zato stopa njen pedagoški značaj vedno bolj v ospredje. Časih vzgojni vpliv osnovne šole celo nadcenjujejo in ji prisodijo krivdo pri vseh žalostnih pojavih socialnega in družabnega življenja. Marsikdo vprašuje, je li sama šola zmožna izvršiti veliko nalogo ljudske vzgoje. Res je, da se šoli zaupajo otroci v najbolj vzprejemljivi starosti, ali pomisliti moramo, da traja to le šest do osem let in še tedaj samo določene dneve in ure. Ves ostali čas prebijejo v

družini. — Osnovna šola torej le pomaga domači vzgoji. Skupno delo šole in doma najbolj pospešuje dobro vzgojo mladine.

Treba je torej, da se učiteljstvo zanima za dom svojih učencev in starši za šolo. Pri kmečkem prebivalstvu opazamo, žal, le malo, malo zanimanja za šolo, zato je ena največjih nalog podeželskega učitelja, da uporabi vsa sredstva, da odpomore temu nedostatku.

Vse zanimanje, ki ga ima ljudstvo za šolo, se osredotočuje v učiteljevi osebi. Ali je drugače mogoče? Učitelj je duša šole. Ljudstvo ve to prav dobro.

Notranjega procvita, vzgojne moči ne morejo dati šoli tudi najboljši zakoni, pač pa more dober učitelj izpremeniti njih odredbe in navodila v sveže se pretakajoče življenje, to je, spraviti jih more v sklad z zahtevami domače hiše. Za najboljše merilo mu služi pri tem vneto in vestno izpolnjevanje dolžnosti.

Vnet in vesten učitelj bo vzbudil v kmečkem prebivalstvu zanimanje za šolo, ker kaže sam največje zanimanje zanjo in ker odstranjuje od nje vse, kar ne spada k vzgojnemu pouku.

Napačno je, ako mislimo, da ljudstvo tega ne razume, ali ne zna ceniti. Saj imamo dokaze, da govori vsa občina o zanemarjenih dolžnostih učiteljevih. Celo otroci čutijo krivico, ako se n. pr. bavi učitelj v šoli z drugimi reči. Učitelju, ki porabi šolski čas za izvenšolska dela, manjka gotovo potrebnega zanimanja za sveto stvar, kako ga naj potem pričakuje od ljudi. Z marljivim in vestnim izpolnjevanjem dolžnosti se uči učitelj spoznavati samega sebe.

Da more učitelj vestno izpolnjevati svoje dolžnosti, potrebuje ljubezni in navdušenja za svoj poklic, kateremu se žrtvuje. Središče njegovega stanovskega delovanja so seveda otroci. Njim veljaj zato njegova ljubezen. Brez ljubezni si ne more pridobiti ljubezni učencev. Kajti, potrpežljivost, pravičnost, nepristranost, čuječnost in druge čednosti, ki obvarujejo učitelja pred marsikako nepravilnostjo, se razvijajo iz pravega ljubeznivega postopanja z otroki. S požrtvovalno ljubeznijo, ki nas uči, uživati se v otroško dušo in jo pritegniti nase, si pridobimo ljubezen otrok in potom nje spoštovanje prebivalstva. Ta ljubezen nas prisili, da uredimo pouk tako, da bo plodonosen in bo kazal trajne uspehe.

To je ono sredstvo, ki je največje važnosti, da vzbudimo pri kmečkem ljudstvu zanimanje za šolo.

Kmet ima dandanes jako težko stališče v boju za obstanek. Mnogokdaj trkata skrb in beda na duri. Le neumorno delo od ranega jutra do pozne noči ju odženeta. Pomanjkanje delovnih moči prisili kmeta, da obremeni že šolske otroke z mnogokrat pretežkim delom. Saj potrebujejo otroci v prvi vrsti kruha, in tega morajo pridelati. Ne čudimo se, da občuti kmet kot težko breme, da mora pošiljati otroke redno v šolo, in da se povprašuje vedno iznova, ali je šolski obisk tudi plodonosen. Recimo, da otrok po večletnem šolskem obisku še vedno ne zna čitati, da

ne more rešiti računске naloge, ki mu jo stavi oče, da ne zna spisati enostavnega pisma. Tedaj pravijo nejevoljni starši, da je šola za nič, da učitelj ni dober.

Zato moramo urediti pouk tako, da odgovarja praktičnim potrebam prebivalstva. Na deželi mora učitelj z ozirom na večkratni slabi šolski obisk polagati največ pažnje na glavne predmete, ki so: čitanje, pisanje, spisje in računstvo. To so predmeti, za katere ima ljudstvo največ smisla. Seveda naj se goje po možnosti tudi realije. Spreten učitelj jih bo znal vezati z glavnimi predmeti in bo izbiral snov krajevnim razmeram primerno.

Velike važnosti je na podeželskih šolah oskrba šolskega vrta, posebno gojitev sadnega drevja. Pri tem mora vrt služiti šoli in ne obratno.

Kmečko ljudstvo se ne zadovoljuje samo s pozitivnim znanjem, ki ga otroci pridobe v šoli. Kaj hitro zapazi kmet mišljenje in duševno razpoloženje, ki ga prinese otrok iz šole. Predvsem je religija ono, kar je in mora biti kmetu srčna zadeva. Meščan ne zapazi v vrvežu življenja odvisnosti od Boga v tej meri kot kmet. V neposrednem stiku z naravo vidi zadnji iz dneva v dan mogočno delo Stvarnikovo in zaupa božji dobroti in modrosti — božjemu usmiljenju. Zaupanje v Boga ga krepi v njegovem težkem stanu in mu pomaga, da laže nosi težo življenja. Kako bi mogel živeti brez vere? Zato tudi zahteva, da napolni verski čut glavo in srce njegovih otrok. Akoravno je veronauk delo veroučiteljevo, je vendar dolžnost vsakega učitelja, da ga podpira vsepovsod. Pouk nam nudi dovolj priložnosti, vcepiti otrokom v srce pravo pobožnost, jim predočiti odvinost od Boga. Če vcepi učitelj svojim učencem strah božji, ljubezen do domovine, spoštovanje pred zakoni, pred starši in predstojniki, ako jih navaja na slušnost, marljivost, red in čistost in pazi na resnično npravstveno-versko obnašanje v šoli in izven n,ej tedaj pač uspešno vpliva na veronauk in močno dvigne zajemljivost prebivalstva za šolo.

Glede mnenja o duševnem življenju kmečkega ljudstva jih je mnogo še vedno na napačni poti. Nekateri odrekajo kmetu vsako globlje čuvstvo in vidijo v njem zgolj brezsrčnost. Temu ni tako. Mnogokrat bije pod kmečko obleko plemenito srce, vzprejemljivo za vse dobro in lepo. Tudi biser je skrit v hrapavi skorji, le razumeti je treba, jo izgladiti.

Merilo za čuvstveno življenje kmečkega ljudstva je pesem, predvsem narodna pesem. Po pesmi zabrnijo one strune človeškega srca, ki dvigajo dušo k čistemu človečanstvu. Naše ljudstvo ljubi petje in godbo, ni torej brezčutno. Jasno je tedaj, da pospešuje gojitev cerkvene in narodne pesmi zanimanje prebivalstva za šolo.

Dobro je, če damo ljudstvu priložnost, da si ustvari od vsega šolskega delovanja učiteljstva pravo sliko, ki je prosta predsodkov. Posrednji vpliv otrok na starše namreč navadno ne zadostuje, da bi se vzbudilo splošno zanimanje za šolo. Zato so razstave učenčevih del, šolski prazniki in praznovanje spominskih dnevor velike važnosti. Na ta način bi se kmečko prebivalstvo naučilo ceniti duševno delo.

Poleg pospeševanja duševnih blagrov naj šola skrbi tudi za telesni dobrobit šolske dece. Najdragocenejši zemski zaklad je zdravje. Kaj pomaga otroku vse znanje, ako hira telo? Kaj hasnejo vse žrtve staršev in učiteljev, če otroci zaostajajo v telesnem razvitju ali vzrastejo celo pohabljeni. Sicer ni vedno res, da biva v zdravem telesu zdrava duša, vendar je prav za kmeta zdravo telo, ki je zmožno vsakega dela, velike važnosti. Telesni razvitek otrok pa je vedno odvisen od zdravstvenega stanja. Žal, opazujemo mnogokrat, da blede rožna lica marsikaterega otroka. Ni čuda! Koliko otrok ne dobi skorjice kruha seboj v šolo, opoldne in zvečer pa se morajo zadovoljiti s slabo, neredilno hrano. Prehranjevanje je torej skrajno pomanjkljivo. Mislimo potem še na daljno in težavno šolsko pot, pa nam bo jasno, zakaj je zdravstveno stanje otrok na kmetih tako nepovoljno. Kdo naj tu pomaga? Učitelj, vsaj po možnosti. Kako vesel je otrok, ki mu ponudimo košček kruha. Kako hvaležni so starši, ako se učitelj zanima za otrokove hibe, bolezni, rane in pomaga tu z nasvetom, tam z zdravilom ali obližem, ki ga vzame iz lastne domače lekarne. Seveda, še mnogo, mnogo bi se dalo storiti, ko bi bil učitelj v boljših gmotnih razmerah. Ali eno ga ne stane nič, to je zanimanje za zdravje svojih učencev. Starši visoko cenijo učiteljev obisk, ki je namenjen bolnemu otroku. Tudi pametnih nasvetov ne zametavajo. Pri tem pa naj bo učitelj zelo previden. Skrb za zdravje izročeni mu otrok sili učitelja, da upošteva glede zahtev, ki jih stavi pri pouku, domače razmere posameznika. Koliko otrok je, ki še pred šolo opravijo to ali ono delo doma. Starši mnogokrat že komaj čakajo, da pride otrok domov, da pomaga pri raznih opravilih v hiši in na polju. Kakor že poprej omenjeno, temelji to na pomanjkanju delovnih moči in — denarja. Naša šolska mladina je zato telesno in duševno preveč obremenjena. V teh razmerah se mi ne vidi pravilno, da učitelj zahteva preveč domačih nalog od svojih učencev. Navadno so take naloge izdelane površno in malomarno, saj ni čudno, čas za nje si je moral otrok ukrasti.

Ako noče učitelj popolnoma zatreti kalečega zanimanja za šolo, naj ne obklada učencev z obilico domačih nalog in naj v poedinih slučajih upošteva domače razmere. Domače razmere je upoštevati tudi pri šolskih zamudah. Ker je kmet zelo užaljen, ako se čuti ponižanega v svoji časti in postane zakrknjen, ako mora plačevati kazenske globe, skušajmo z osebnim stikom s starši preprečiti neopravičene šolske zamude. Prijazna beseda mnogokdaj več izda, ko vsa »svarila« in vse kazni.

Sploh je občevanje učitelja s starši važen moment za vzbuditev zanimanja za šolo. Ne, da bi posedal po cele ure v gotovih, morda imovitejših hišah. Nasprotno. Prijatelj naj bo revnim in zapostavljenim, prijazen z vsakomur. V pogostem občevanju s starši si pridobi učitelj znanje domačih razmer posameznih družin in si gradi most, ki vodi z doma v šolo.

Najlažje je v tem oziru učitelju na enorazrednicah. Težje je na večrazrednicah, kjer je več učnih moči. Te se morajo prizadevati, da bodo

delovale v popolnem soglasju med seboj. Needinost med učiteljstvom uničuje stanovski ugled in spoštovanje pred šolo. Le, kadar delajo vsi za enega, eden za vse, je moči vzdržati pri ljudstvu zanimanje za šolo. Zanimanje za šolo bi bilo tudi mnogo večje, ako bi šola preskrbela vsaj revnim učencem potrebna samoučila.

Ker je učitelj duša šole, so uprte vanj vse oči tudi izven šole. Uradnik lahko živi izven svojih uradnih ur, kakor mu drago. Ni se mu treba ozirati na mnenje sodržavljanov. Da le upošteva one ozire, ki jih je dolžan družbi kot taki, pa je dovolj.

Od učitelja zahteva življenje mnogo več. Spraviti mora svoje zasebno življenje v sklad s svojim stanom, z načeli, ki jih zahteva šola in vzgojno delo. Biti mora živ zgled učencem in staršem. Vedenje njegovo naj bo taktno, vredno izobraženca, brez napuha, a tudi prosto pristranosti in priliznenosti. Prevzetni nastop ga ali osmeši, ali zasovraži pri ljudeh, priliznjena podložnost pa vzbudi zaničevanje. Da se izogne vsemu temu, se nekateri izmed učiteljstva popolnoma izolirajo. Kdor se odteguje od ljudstva, pač ni zmožen za učiteljski stan, še manj za učitelja na kmetih.

Kot že poprej omenjeno, ni pravilno, če se učitelj oklene le nekaterih hiš. Posebno kvarno za učiteljski ugled pa je dolgotrajno posedanje po gostilnah.

Prav kočljiva točka je politika. Učitelj prav za prav ne bi smel biti politik, še manj strasten politik. Ker pa ima vsak človek svoje lastno prepričanje in bi bilo celo neznačajno, ako bi ga zakrival, naj tudi učitelj jasno pokaže, kakšnega političnega mišljenja je. Nikdar pa ne sme segati politika preko šolskih vrat. Tam ne sme poznati razlike. Vsi učenci, tudi otroci najhujših političnih nasprotnikov mu morajo biti enaki — v učilnici mora pozabiti, da so razne stranke na svetu. Tudi izven šole naj ne nastopa sovražno ali neplemenito na političnem polju. Naloga mu bodi, da blaži nasprotstva, ali še bolje, da v svojem zasebnem življenju občuje nadstrankarsko z vsakomer.

Vedno in povsod naj si učitelj prizadeva, da pomaga ljudstvu. Kolike važnosti je, ako se udeje v pri sadjarskih, čebelarških i. dr. društvih.

Na deželi čaka učitelja marsikako tiho delo. To je duševna ali materialna pomoč ubogim, bolnim, nesrečnim ali zatiranim. Poleg duhovnika je mnogokdaj v krajih, ki so oddaljeni od ostalega sveta, učitelj edina oseba, ki more pomagati. Seveda taka pomoč ni vedno izdatna, ali tudi najmanjše samarijansko delo žanje pogosto srčno hvaležnost in vzbudi zaupanje in naklonjenost v srcih pomoči potrebnih.

Ako učitelj na omenjeni način vrši svoje stanovsko delo, mislim, da sadovi ne izostanejo. Zanimanje za šolo se bo vkoreninilo in raslo med ljudstvom.

Kultura in književnost.

Iz mojih spominov. Spisal Fr. Šuklje. V Ljubljani 1926. Cena 70 Din. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Šuklje je razborit, temperamenten, odločen in oster. Tako je bil kot politik, tak je v svojih memoarih. Silno zanimivo čtivo, ki ga ne boš odložil prej, dokler ne prebereš vseh tenko tiskanih 212 strani. Od detinskih let pa do 1889 sega prvi del teh politično, literarno, kulturno-historično, retorično in razvojno nad vse interesantnih zapiskov. Vsa slovenska zgodovina in vsa kulturna prizadevanja od Bleiweisa do Kersnika najdeš zbrana in nanizana v lepem redu in v ostri razsvetljavi bistrega in koščene opazovalca. Ker je pisatelj znal s svojo duhovitostjo posamezna poglavja poživiti in napraviti interesantna, in ker je Šukljejev jezik lep in gladek, bodo memoari zgodovinsko važen dokument naše preteklosti.

»Šola v nebesih« je naslov šaljivi in zelo lahko uprizorljivi igrice, katero je izdal ravnokar »Učiteljski dom« v Mariboru kot 1. snopič zbirke »Naš oder«. Delce ima šest vlog za odrasle ter 15 vlog za mladino, in je torej namenjeno v prvi vrsti mladini. Dobrodošla bo pa tudi našim podeželskim odrom, kateri še vedno pogrešajo poljudnih iger z enostavno scenerijo. Igrica se je že uprizorila na raznih krajih in je povsod zelo ugajala. Radi nizke cene — samo 4-50 Din — je lahko nabavljiva in si igralci prihranijo mučno prepisovanje vlog. Dobiti jo je pri vseh knjigarnah in pri založništvu »Učiteljski dom« v Mariboru.

Nagrobnice. Uredil (v 3. izdaji) Fr. Marolt. V Ljubljani 1926. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna. Prvi izdaji omenjene zbirke je sledil v l. 1909. drugi ponatis, ki je pa tudi hitro pošel. Društva, pevski zbori so stare pesmarice že pogubili in obdelali tako, da so bile že malo porabne. Razmere so kričale po novem ponatisu. Medtem je izšla v Devovi harmonizaciji ponarodela: Vigred, ki še ni dognala svojega očeta. Eni jo pripisujejo Vavknu, drugi pa dokazujejo, da je Škrbinčeva, kar je tudi sam javno povedal. Mimogrede omenim, da se mi ne zdi ravno ta pesem najpripravnejša za nagrobnico. Da se v zadnjem času ni izvršil noben pogreb brez nje, pripisujem največ dejstvu, da ni bilo drugega blaga pri roki, dokler ni prišla na dan še Pavčičeva Narodna nagrobница. Obe omenjeni pesmi sta tudi v Maroltovi novi zbirki.

V to splošno pomanjkanje je segla zopet Jugoslovanska knjigarna, ki je že večkrat rešila iz zadrege pevske zборе. Tretja izdaja je premenjena. Po obsegu je menda ostala ista, po vsebini je pa pestrejša. Nekaj neporabne robe je zamenjane s prav dobrimi novimi žalostinkami (Adamič, Pre-

mrl i. dr.). Za pogrebe se vrše vaje, če se sploh vrše, šele v zadnjem hipu, ko je treba nastopiti. Zato pojo zbori vedno eno in isto. Tudi dejstvo, da nastopajo zbori težko vedno polnoštevilni, sili k temu, da pomaga pevcem zdaj ta, zdaj oni, slučajno navzočni pevec. Večkrat je petje sploh improvizirano. To sili zборе, da pojo vedno ene in iste, splošno znane nagrobnice. Storjeni so bili poskusi z novimi, a ni šlo. S težavo le od slučaja do slučaja.

Temu bi treba že vendar obračuna! Zbori naj bi se strnili v lepi misli, pa bi si določili, če drugače ne gre, primerne nove nagrobnice, ki bi se jih naučili. Težava je sedaj odstranjena. Imamo zbirko, poceni, pripravno, in kar je glavno, vsebinsko bogato. Čemu rjavi lepa Vilharjeva, ki ima osnutek skoroda turobne koračnice? Zakaj se zbori ne lotijo Ferjančičeve: Z Bogom, ki ji ne najdem para? Čemu je popolnoma pozabljena Riharjeva Jamica, ki je tako pristržno nežna? Kako iskren je dialog v Foersterjevi: Ob smrti otroka? In cela kopa drugih po vrsti. Nekatere so prikladne tudi za petje v cerkvi, eventualno med sv. mašo, n. pr. Usliši nas (Jalen). Večna luč naj mrtvim sveti (Adamič). O Gospod (Foerster) in Beati mortui (Mendelssohn). Koncem zbirke so natisnjeni še odgovori pri pogrebem obredu in psalm Miserere v znani koralni melodiji, postavljeni za moški zbor.

Zbirka je po vsebini bogata, pestra, po obliki brez hibe, po zunanji opremi (tisk, vezava, velikost), zelo lična in prav pripravna. Cena (16, odnosno 20 Din za vezan izvod) je mogoče le ob perspektivi na številni odkup. Zato je opomba na 2. strani, ki prepoveduje prepis not, zelo umestna. Zadnji čas je, da nehajo zbori s prepisovanjem tiskanih pesmi. Prepisovanje not je le prevara samega sebe. Računajte čas, trud, papir, obliko, trpežnost, potem pa sodite!

Prav bo, če knjiga doseže svoj namen, ki sta ji ga dala skladatelj in založnik, in tudi to stran petja primerno dvigne. Priporoča se sama zadosti. M. Bajuk.

Nagradne knjige za mladež. Gg. upraviteljima škola, učiteljicama i učiteljima! Hrvatsko pedagoško-književni zbor u Zagrebu imade na skladištu bogat izbor jevtinih i vrlo ukusno opremljenih knjiga, koje se mogu upotrijebiti za nagrađivanje mladeži. Knjige se odlikuju svojom literarnom vrijednošću i dosada su uvijek povoljno ocijenjene i za omladinu preporučene. Kako Hrv. pedagoško-književni zbor ne računa na dobit, već mu je glavna svrha, da naša djeca uz malene prinose dobiju zaista vrijedno štivo, to se ovim obraća svima učiteljicama i učiteljima s molbom, da njegova nastojanja pomognu nagrađujući djecu njegovim izdanjima za mladež. Škole odnosno učitelji, koji nabave Zborovih nagradnih knjiga za veću svotu,

dobit će u novcu ili u knjigama popust od 20%. — Narudžbenice za nabavu Zborovih knjiga poslane su ovih dana svima školama, a mogu se uvijek dobiti kod »Hrv. pedagoško-književnoga zbora« u Zagrebu, Kukočeva ulica 34.

Odlične, jeftine knjižice. Treba početi iz nova. Moramo stvarati, odgajati novu čitaču publiku, a to se može samo onda, ako djeci turimo u ruke, već u ranoj dobi, dobru knjigu. Polazeći sa toga stajališta i s visokim mjerilom, da je za djecu dobro tek ono, što je i inače najbolje, pokrenula je Prosvjetna nakladna zadruga naročitu dječiju knjižnicu, kojoj je dala ime, za to jer je pokrenuta sada u proljeće i namijenjena u prvom redu onima, koji su u pramaljeću života: Vesninom knjižnicom za djecu. Zasnovano je, da Vesnina knjižnica izlazi u nizu kola, a svako kolo, da ima četiri knjižice. Prvo kolo upravo je izašlo i u ove četiri knjižice prvoga kola, ušle su priče ovih svjetskih pisaca i pjesnika: M. Maeterlinckova priča, upravo pjesničko razmatranje o njegovom psiću Pelleasu. Priča najsuptilnijega ruskoga pripovjedača, Antona Pavloviča Čehova: Kašanka crta također život takovoga četveronošca, jedne zalutale kuje, ali se u velike razlikuje od prikazivanja Maeterlinckova Pelleasa. U trećoj knjižici je jedna od najljepših priča odličnog dječjega pisca i pripovjedača, engleskog pisca R. Kiplinga: Slonić, ili tačnije priča o

tome, kako je radoznali Slonić dobio dugi nos — rilo, jer je htio doznati što krokodil ruča. Četvrta priča, izvadena iz zbirke kineskih narodnih priča, Mudrac Hu-Di ide za tim, da čitatelju utvrdi i ojača vjeru u pravednost. — Cijena pojedinoj knjižici je 2½ Din, pak bi tu Vesninu knjižicu preporučivala već i ta neobično niska cijena, bez obzira na ukusnu opremu i kao što se vidi: odličan izbor samoga štiva. Izlaženje drugoga kola zavisi o tome, kada će se utrskom prvoga kola podmiriti i njegovi troškovi. Zavisi u prvom redu o našim učiteljima i još više učiteljicama, da pomognu pri raspačavanju Vesnine knjižnice i o Ministarstvu prosvjete, da i ono bilo kojim načinom pomoćne produživanje s izdavanjem daljnjih kola Vesnine knjižnice pak da doskoro dobijemo drugo, treće i daljnja kola Vesnine knjižnice za djecu, koja će donositi ne samo po izbor priče i iz drugih književnosti, nego i od naših dječjih i drugih pisaca. Uredništvo i uprava Vesnine knjižnice za djecu povjereni su Andriji Milčiniću. Narudžbe, pisma i novac treba slati Vesninoj knjižnici za djecu, Zagreb, Gundulićeva 24.

Keppler, Mehr Freude. V Herderjevi izdaji (Herder et Co. in Freiburg i. Br.) je ta knjiga izšla u originalni izdaji in je sedaj razširjena v 175.000 izvodih. Prevedena je na 12 tujih jezikov. Kdor si iz znane Herderjeve založnice kaj naroči, naj navede, da je to čital v našem glasilu.

Društvena in stanovska kronika.

Za naš podporni sklad. V preteklem šolskem letu smo nabrali s skupnim delom lepe prispevke za vzdrževanje našega naraščaja. To delo ne sme zaostati, temveč mora stalno donášati sredstva za uredničenje naših smotrov. Poleg duševne pobude moramo graditi tudi z materielnimi sredstvi. Brez žrtev je nemogoče vzdržati dobro idejo, ker mora vsaka ideja imeti svoje nosilce. Naraščaj potrebuje izobrazbe, s katero bo lahko v bodočnosti reševal velike naloge in borbe za pravo srečo ljudstva. Dajmo mladim, ki je naša nada, sredstva za najboljši napredek. Določili smo majhen mesečni prispevek po 5 Din za podporni sklad in prilagali položnice čekovnega zavoda s številom 14.240. Člani Slomškove zveze in prijatelji krščanske šole, zavedajte se teh dolžnosti in ne zametujte ta oklic!

Podružnica Slomškove zveze za kranjski in radovljiški okraj je zborovala dne 8. maja 1926 v Škofji Loki. Predsednik je pozdravil navzočne, nakar je referirala gđc. Peternelova o temi: Nove smernice pri prirodopisnem pouku. Krasni referat je žel med poslušalci splošno zadovoljnost in je vzbudil v navzočih novo zanimanje in novo veselje do tega pouka, ki, žal, marsikje postaja dolgočasen in šablonski vsled lastnega učiteljevega neumevanja narave in vsled slabe izbire tvarine. Gđc. predavateljica je naštevala razne lepote prirodopisnega pouka: od najstarejše, ki se je opirala le na knjige, predvsem na Aristotela, in je morila v učencih veselje in zanimanje za naravo, preko naturalistične in biološke pa do najnovejše o življenjskih skupinah, ki nam odpira nove poglede v naravo in budi v nas hrepenenje, prodreti čim globlje v njene tajne. Na splošno željo je pre-

davateljica objavila svoje predavanje v »Slov. Učitelju«.

Za njo je referiral mestni župnik v Škofji Loki g. dr. Arnejc, ki nam slika ljute boje, ki so se bili in se še vedno bijejo na Koroškem med Slovenci in Nemci. Ob njegovem govoru so poslušalci živo občutili vse trpljenje naših neodrešenih bratov in njihov obupen boj, ki ga morajo biti za šolo v njihovem materinem jeziku. Zbudil je v nas novo navdušenje za delo v prid naši iredenti.

G. predsednik je še prečital dopis šolske oblasti, ki našteva predpise ob prilikah zborovanj posameznih učiteljskih društev. Predsednik Slomškove zveze, g. Štrukelj, je podal kratek pregled o sedanjem položaju učiteljstva, nakar se je zborovanje zaključilo. K. II.

Posavska podružnica Slomškove zveze je zborovala dne 12. maja na Čatežu pri Brežicah z običajnim dnevnim redom.

Predsednik otvori zborovanje in pozdravi navzočne, predvsem predsednika in tovariša Štruklja, ki se je v veliko veselje vseh, odzval vabilu. Ugodno vreme in primeren kraj sta omogočila, da so po dolgem času prihiteli tovariši tudi od najbolj oddaljenih krajev in bili zato od predsednika v imenu podružnice posebno pozdravljeni. Predsednik poda takoj besedo gospodu kaplanu Tomazinu, ki je predaval o temi »Avtonomija katoliške cerkve«. Nato je sledil referat tov. Lomšeka »Za ali proti deklaraciji«. V izpolnitev oziroma razjasnenje tega, se oglasi tov. Štrukelj. Po njem smo dobili jasno sliko o položaju deklaracije. Za ali proti se nadalje ni debatiralo. Predsednik Štrukelj je po praktičnih vzorcih učiteljstvu pokazal uspehe moderne delovne šole takomenovani rokotvorni pouk, ki pa ne sme biti preveč strogo ločen kot samostojen predmet. Spreten učitelj bo znal tudi na podeželskih šolah uvesti to metodo z najbolj enostavnimi sredstvi.

Ob pol 14 se je zborovanje zaključilo. Večina tovarišev si je popoldne ogledala čatežke toplice.

Zborovanje podružnice Slomškove zveze za litijski okraj se je vršilo dne

15. maja v Javorju pri Litiji skupno z novomeško-črnomaljsko podružnico. Zbirališče je bilo v Radohovi vasi, vodstvo je imel tovariš Jevnikar. Zborovanje je imelo značaj majniškega izleta. Ogledali smo si med potjo poslovanje v bližnji mlekarni. Gradič slikarja Ferda Vesela ima veliko slik in narodnih noš. Zajemljiv je bil ogled elektrarne, parne žage, valčnega mlina veletovarnarja Pollaka. Lepi so bili med potjo razni razgledi, posebno s Febča na Gorjance. Snežnik, Šumberk, Kravjek, Hmeljnik itd. V Javorju je predaval predsednik Štrukelj o rokotvornem pouku in raznih organizatoričnih zadevah.

Kamniška podružnica Slomškove zveze je imela svoje peto letošnje zborovanje v Domžalah dne 5. junija popoldne.

Predaval je podružnični tajnik tov. Trpin iz Vodice: »Kako gojimo samostojnost in sodelavnost pri pouku«. Pokazal nam je pri vsakem predmetu posebej, kako dosežemo, da je pouk zanimiv in koristen obenem.

Na dopis pripravljalega odbora za kmetški dan v Mariboru, izjavi več zborovalcev, da se hočejo tečaja ob isti priliki udeležiti, ako bo glavno počitniško zborovanje Slomškove zveze združeno s posebnim učiteljskim tečajem, kakor ga je zamislil pripravljalni odbor.

Kamniška podružnica Slomškove zveze šteje sedaj 35 članov in članic. V odbor so bili izvoljeni za načelnika Jos. Trpin iz Vodice, za podnačelnico Štefi Schubertova, za tajnico Ang. Grčarjeva, za balgajničarko Al. Vrbiceva, za odbornici pa Vida Fajdigova in Kat. Andrejkova.

Na predlog tov. Primožiča obljubi odbor naprositi glavni odbor, da od vplačane članarine za vsakega člana vrne podružnici vsaj 10 Din letno, ker sedanji dohodki krijejo komaj dopisne stroške.

Tov. Koman predlaga, naj se Slomškova zveza obrne radi izdatnejših podpor za Slomškov dom zlasti na naše denarne zavode.

Prvo prihodnje zborovanje se določi na konec septembra ali začetek oktobra.

A. G.

Imenovanja. Štefanija Fink v Studencih pri Mariboru; Marija Sadnek-Vučnik v Mežici; Šarlota Luthar v Pučuncih; Josipina Mihelič - Majde v Ljubljani, III. dekliška osnovna šola (licej); Rudolf Obrekar v Brigo, p. Kočevska Reka; Franja Grom v Naklo pri Kranju; Vilma Čalogač v Zamet; Ida Vodenik-Stedri v Mariboru, III. dekliška osnovna šola; Milka Bračič v Mariboru, I. dekliška osnovna šola.

Upokojitve. Upokojen je dr. Stanislav Bevk, inspektor pri prosvetnem oddelku v Ljubljani. Nadalje so upokojeni Josip Strekelj, nadzornik šolskih vrtov v Ljubljani; Marica Salaba-Vranjek v Mengšu, Srečko Nagu, Sv. Jakob ob Savi; Fran Štefančič v Ribnici; Janez Vreže, profesor moškega učiteljskega v Mariboru; Friderik Šijanec, profesor moškega učiteljskega v Mariboru; Miroslav Pučelik, Laitersberg-Krčevina; Franja Serajnik v Mariboru; Ana Čepin-Wutt, št. Janž pri Dravogradu; Jakob Vrečko, učitelj v Šoštanju.

Poslanci Jugoslovanskega kluba za reparacijo krivic. Poslanca Ant. Sušnik in Fr. Smodej sta dne 4. junija v imenu Jugoslovanskega kluba obiskala prosvetnega ministra in mu izročila spomenico zaradi preganjanja slovenskega krščanskega učiteljstva. Energično sta zahtevala, da se popravijo krivice, ki jih je slovenskemu krščansko mislečemu učiteljstvu prizadejal Pribečević. Prosvetni minister je priznal, da so se godile krivice in je izjavil, da se bodo začele krivice popravljati, čim se bo končalo šolsko leto. — Poslanec Sušnik je obenem protestiral proti znani naredbi ljubljanskega prosvetnega oddelka, da naj se po šolah v Sloveniji pobirajo prispevki za zgradbo pravoslavne cerkve sv. Save. Minister je izjavil, da velja naredba samo za pravoslavno deco in je brzojavno odredil, da se naredba za Slovenijo ukine.

Kmetški dan v Mariboru. Za obnovo kmetijske kulture v Sloveniji se vršijo dne 13., 14. in 15. avgusta v Mariboru kmetški dnevi. Spored je bil že večkrat objavljen v »Slovincu«. Vse učitelje in učiteljice vabimo, da se udeležijo teh prireditev.

Obleka učiteljic v šoli in izven nje. Gospod minister prosvete je dne 28. junija l. 1925., O. N. br. 31.048, izdal naredbo, ki govori, kako naj se oblačijo učiteljice v šoli in izven nje, da bo njih obleka v skladu z resnostjo njih poklica in z njih vzgojnimi nalogami, ki jih morajo izvrševati na ulici in še veliko bolj v šoli.

Ta naredba je bila priobčena v br. 25 »Osnovne nastave«, priobčila pa so jo s podrobnejšimi odloki in izvajani še tudi velika županstva potom posebnih okrožnic po sreskih poglavarstvih. Drugi odstavek ene izmed teh okrožnic se glasi: Učiteljica ne bodi modna dama ostriženih las, pobarvanih lic, razkošnih

in gizdalinskih oblek in blestečega nakitja, kar vse obrača nase pozornost ulice in daje povod za umestne ali neumestne opazke ter ponižuje vzvišenost in važnost zlasti vzgojne strani njenega poklica itd. Tretji odstavek izvaja: Vsaka učiteljica se mora pač s tem bistvom in namenom svojega poklica sprijazniti in po tem uravnati vsa svoja dejanja itd. Najstrožje pa nadaljuje 4. odstavek, ki se glasi: Naslovu (namreč šolskim upraviteljem) naročam, naj strogo pazi na točno izvrševanje citirane naredbe... Dodatno k tej okrožnici je izšel dne 31. marca t. l. pod P. br. 1077/2 zopetni odlok velikega župana mariborske oblasti, ki opozarja, da gornja naredba ostane še nadalje v veljavi.

Delo učiteljstva za Jugoslovensko Matico.

II. izkaz zbirke piruhov 1926, zaključen dne 12. aprila 1926.

Okraj Brežice: Globoko Din 140, Kapela 92 Din, Pišce 119.50 Din, Sromlje 41.25 Din, Stara vas 125 Din, Videm 489.25 Din, Zdole 50 Din, Dobova 150.25 Din.

Okraj Celje: Deška osnovna šola Celje 240 Din, dekliška osnovna šola Celje 302.50 Din, dekliška meščanska šola Celje 137 Din, deška okoličanska šola Celje 322.50 Din, dekliška osnovna šola Sv. Jurij ob juž. žel. 209.10 Din, Kalobje 34 Din, Sv. Lovrenc pod Prežimom 105 Din, Nova cerkev 66 Din, Sv. Pavel pri Preboldu 261 Din, Žgornja Ponikva 60 Din.

Šolski okraj Črnomelj: Adlešiči 58 Din, Črešnjevec 23 Din, Dobličje 72 Din, Dragatuš 280 Din, Metlika 233.10 Din, Petrova vas 45 Din, Preloka 50 Din, Radence 25 Din, Rožni dol 33 Din, Stara lipa 30 Din, Suhor 50 Din, Štrekljavec 110 Din, Tribučje 35 Din, Vinica 167.50 Din, Radence 25 Din.

Šolski okraj Gornji grad: Gornji grad 214 Din, Ljubno 121 Din, Šmartno ob Dreti 56 Din.

Šolski okraj Gornja Radgona: Kapela 115 Din, Negova 148.87 Din, Sladka gora 147.50 Din, Ščavnica 78.75 Din.

Šolski okraj Kamnik: Čemšenik 121.50 Din, Dob 42 Din, Domžale 203 Din, št. Gotard 40 Din, Ihan 50.50 Din, Jarše 98 Din, deška osn. šola v Kamniku 179 Din, dekliška osn. šola v Kamniku 228 Din, Komenda 483.85 Din, Mengeš 164 Din, Moravče 188 Din, Peče 25 Din, Ribče 64 Din, Rova 30.75 Din, Šmartno 66.25 Din, Trzin 50 Din, Tunjice 71 Din, Vodice 136 Din, Vrhpolje 110 Din, Zalog 150 Din, Česnjice 80 Din, Vranja peč 10 Din, Repnje 100 Din.

Šolski okraj Kočevje: Bosljiva Loka 20 Din, Dobropolje 188.25 Din, Dolenja vas 148.45 Din, Draža 76 Din, Gora 28 Din, Gotenica 10 Din, Grčarice 23 Din, Kočevje — osnovna šola 952 Din, Kočevje — dekliški Marijin dom 35 Din, Loški potok 141.50 Din, Onek 15 Din, Ribnica — deška osnovna šola 152 Din, podružnica J. M. v

Ribnici 202.25 Din, Stari log 74 Din, Stara cerkev 33 Din, Struge 80 Din, Vel. Lašče 325.50 Din, Velike Poljane 120 Din.

Šolski okraj Konjice: Čadram 76.10 Din, Št. Jošt na Kozjaku 20 Din, dekliska osnovna šola v Konjicah 154 Din, Loče 242.60 Din, Resnik 15 Din, Špitalič 100 Din, Tepanje 24 Din.

Šolski okraj Kozje: Buče 48.35 Din, Olimlje 34 jajc, Sv. Vid pri Planini 260 Din, Zagorje 12 Din, Dobje 80 Din.

Šolski okraj Kranj: Sv. Ana 50 Din, Duplje 20 Din, Javorje 90 Din, Jezersko 100.75 Din, dekl. osnovna šola v Kranju 480 Din, Križe pri Trziču 147 Din, Sv. Lenart 62 Din, Mavčiče 141 Din, Naklo 84.25 Din, Primskovo 102 Din, Reteče 44 Din, Selca nad Škofjo Loko 180 Din, Smlednik 107 Din, Škofja Loka, vn. dekl. urš. šola, 180 Din, Trača 119 Din, Trebija 179 Din, Trstevnik 50 Din, Trzič, mešana osn. šola, 1412 Din, Trzič, mešana mešč. šola, 341.50 Din, Zali log 40 Din, Železniki 74.50 Din, Sovodnje 130 Din, Bukovšica 36 Din.

Šolski okraj Krško: Bučka 50 Din, Št. Jernej 265 Din, Krško, osnovna šola, 108 Din, Leskovec 200.20 Din, Mokronog 130.50 Din, Radeče 166.25 Din, Raka 296.25 Din, Svibno 191.75 Din, Vel. Dolina 104.50 Din, Zameško 145 Din.

Šolski okraj Laško: Gornja Rečica 64 Din, Hrastnik, deška osnovna šola, 189.75 Din, Hrastnik, dekliska osnovna šola, 125 Din, Sv. Katarina 162.75 Din, Laško 236.20 Din, Sv. Lenart nad Laškim 87 Din, Trbovlje - Vode, deška osnovna šola, 157.65 Din, Turje 20 Din, Šmarjeta 71 Din.

Šolski okraj Sv. Lenart v Slov. goricah: Sv. Anton v Sl. goricah 209.25 Din, Sv. Barbara 140 Din, Sv. Jurij 30 Din.

Šolski okraj Litija: Sv. Križ 222 Din, Litija, mešana osnov. šola, 189.20 Din, Polšnik 140 Din, Šmartno 199 Din, Toplice 219 Din, Vače 117 Din, Veliki Gaber 104.50 Din, Žalna 51 Din.

Šolski okraj Ljubljana mesto: I. deška osn. šola 195 Din in 29 jajc, II. deška osn. šola 57.50 Din, III. deška osn. šola 408 Din, I. dekl. osn. šola 419.90 Din, osnov. šola Šiška 62 jajc, I. deška mešč. šola 106.50 Din in 14 jajc, I. dekl. mešč. šola 405 Din, II. dekl. mešč. šola 260 Din, vnanja mešč. šola pri uršulinkah 300 Din, licejska osnov. šola 307.25 Din, IV. dekl. osn. šola 215.75 Din.

Šolski okraj Ljubljana okolica: Borovnica 321 Din, Brezje pri Dobrovi 22 Din, Brezovica 185.25 Din, Črnuče 184 Din, Devica Marija v Polju 254 Din, Dobrova pri Ljubljani 151.75 Din, Drenov grič 38.25 Din, Grosuplje 84 Din, Horjul 94 Din, Hrušica pri Ljubljani 172 Din, Ježica 200 Din, Sv. Peter pri Ljubljani 109 Din, Gorenje Pirniče 32 Din, Podlipa 88.50 Din, Rakitna 40.75 Din, Zgor. Šiška 155.50 Din, Tomišelj 58 Din, Vič 357.50 Din, Želumlje 74.75 Din, Dolsko 130 Din.

Šolski okraj Ljutomer: Sv. Križ pri Ljutomeru 249.50 Din, Vučja vas 140 Din.

Šolski okraj Logatec: Babino polje 102 Din, Begunje nad Cerknico 110 Din, Cerknica 210 Din, Grahovo 330 Din, Hotedrška 123.70 Din, Gor. Jezero 30 Din, G. Logatec 107.50 Din, Planina 151.50 Din, Sv. Trojica 115.50 Din, Unec 140 Din, Žiri 260.25 Din.

Šolski okraj Marenberg: Brezno ob Dravi 20 Din, Sv. Ožbald ob Dravi 25 Din, Vrata 65 Din, Vuzenica 97 Din.

Šolski okraj Maribor mesto: II. dekliska osnov. šola 149.20 Din, IV. dekl. osn. šola 152 Din.

Šolski okraj Maribor okolica: Devica Marija v Brezju 117 Din, Dobrovci 60 Din, Fram 70 Din, Hoče 150 Din, Lehen 64 Din, Šmarjeta ob Pesnici 200 Din, Sv. Miklavž 32.25 Din, Pobrežje 310 Din, Rače 40.50 Din, Ruše 222 Din, Sladki vrh 200 Din, Svečina 183.75 Din, Žitečka vas 94 Din.

Šolski okraj Novo mesto: Ambrus 57.50 Din, Bela Cerkev 110 Din, Birčna vas 100 Din, Brusnice 64.50 Din, Čatež 151 Din, Črmosnjice 51 Din, Hinje 40 Din, Dol. Karteljevo 56.25 Din, Mirna peč 216.75 Din, Dol. Nemska vas 140 Din, Novo mesto, deška osn. šola, 503.05 Din, Orehovica 100 Din, Sela pri Hinjah 20 Din, Stopiče 100 Din, Trebnje 177.50 Din, Valta vas 181 Din, Šmarjeta 370 Din.

Šolski okraj Ormož: Hum tik Ormoža 70 Din, Sv. Lenart pri Veliki Nedelji 46 Din, Sv. Miklavž pri Ormožu 274 Din, Ormož, osnovna šola, 171.10 Din, Runeč 194 Din, Sv. Tomaž 163.50 Din.

Šolski okraj Ptuj: Ptuj, dekliska osnov. šola, 814.75 Din, dekliska mešč. šola 310 Din, Breg pri Ptuj 113.05 Din, Hajdina 153 Din, Sv. Marjeta niže Ptuja 248 Din, Ptuj okolica, deška osnov. šola 279 Din, dekliska osnovna šola 593.35 Din, Sela 62.50 Din, Stoprce 181.50 Din, Vurberč 184.40 Din.

Šolski okraj Radovljica: Bohinjska Bela 133.50 Din, Boh. Bistrica 360 Din, Kamna gorica 80 Din, Kropa 92 Din, Lesce 201 Din, Mošnje 135.50 Din, Radovljica 400 Din, Ribno 100 Din, Zasip 26.50 Din, Nomelj 50 Din.

Šolski okraj Rogatec: Kostriwnica 26 Din, Sv. Križ tik Slatine 100 Din, Sv. Rok ob Sotli 121.25 Din.

Šolski okraj Sevnica: Sv. Anton nad Rajhenburgom 123.25 Din, Blanca 151.50 Din, Podgorje 34 Din, Rajhenburg 600 Din, Sevnica 455 Din.

Šolski okraj Slovenska Bistrica: Črešnjevce 316 Din, Spodnja Polskava 194.25 Din, Tinje 25 Din.

Šolski okraj Slovenjgradec: Št. Ilj pod Turjakom 110 Din, Sele - Vrhe 40 Din.

Šolski okraj Šmarje: Loka pri Zusmu 65 Din, Ponikva ob j. ž. 211.30 Din, Sv. Stefan 80 Din, Zibika 56.70 Din.

Šolski okraj Šoštanj: Št. Andraž nad Polzela 73 Din.

Šolski okraj Vransko: Braslovče 324.50 Din, Sv. Jurij ob Taboru 140 Din, Letuš 86 Din.

Šolski okraj Prevalje: Črneče 50 jajc, Kotle 128.50 Din, Mežica 208 Din, Leše 34.50 Din, Strojna 25 Din.

Šolski okraj Prekmurje: Bakovci 181 Din, Dolnja Bistrica 120 Din, Božojna 286.75 Din, Črenšovci 75.25 Din, Hodoš 113.50 Din, Ivanci 75 Din, Izakovci 37 Din, Dolnja Lendava 239.25 Din, Gornja Lendava 163 Din, Lipovci 48 Din, Martjanci 25 Din, Moščanci 120 Din, Mrtvarjevi 30 Din, Murska Sobota, osnovna šola 300.50 Din, Odranci 120.75 Din, Pucinci 65 Din, Gornji Slaveči 40.50 Din, Srdice 36 Din, Šulinci 70 Din, Trdkova 50 Din, Vuča gomila 75 Din, Žižki 70 Din, Stanjevci 10 Din, Izakovci 37 Din.

Požrtvovalnost slovenske mladine. Mladina naših osnovnih šol je nabrala za pihu Jugoslovenski Matici letos 70.000 Din. Mladini in njenim vzgojiteljem čast in iskrena zahvala.

Zakon o stanovanjih.

(Konec iz prejšnjega letnika.)

Člen 35.

Nagrado sodnikom in ostalemu osebju višjih stanovanjskih sodišč odreja minister za socialno politiko; ta nagrada obremenja državni proračun.

B. Postopanje stanovanjskih sodišč.

Člen 36.

Pristojno je ono sodišče, ki je pristojno za ozemlje, na katerem je sporna imovina.

Člen 37.

Odločati ne sme sodnik, ki je v sporu, o katerem se odloča:

1. prizadet kot sorodnik ene stranke po krvi do četrtega ali po svaštvu do drugega kolena;

2. če je bil v tem sporu izvedenec ali priča;

3. če je z eno stranko v dokazanem sovraštvu.

Vzrok izločitve, ki je v tem zakonu naveden taksativno, mora javiti sodnik sam sodišču ter se vzdržati sojenja; sicer plača pravnima strankama stroške za njiju tožbo pri rednem sodišču.

Člen 38.

Če je stranka oseba, ki ni sposobna osebno nastopati v sporu, ali če je stranka masa ali pravna oseba, jo zastopajo zastopniki ali predstavniki, odrejeni z zakonom.

Člen 39.

Stranke smejo imeti pred sodiščem zastopnike. Ti morajo imeti redno pooblastilo ali pa morajo biti pred sodiščem pooblašteni.

Brez pooblastila mož polnoveljavno zastopa ženo in obratno.

Polnoletni domačini — moški ali ženski otroci — zastopajo odsotnega rodbinskega poglavarja.

Člen 40.

Vsaka tožba ali prijava je pismena ali ustna.

Ustna se jemlje na zapisnik.

Člen 41.

V vsaki tožbi ali prijavi mora biti:

1. Tožiteljevo in toženčevo ime, njiju priimek, poklic in stanovališče (ulica in hišna številka).

2. Če je tožena inozemska masa, pravna oseba ali oseba, ki ne živi v kraju imovine ali je odsotna, mora biti označen oni, ki zastopa toženca.

3. Kaj se zahteva s tožbo ali prijavo in na kakšni osnovi.

4. Imenovati se morajo dokazi.

Če so dokazi listine, se morajo predložiti v originalu ali prepisu. Na naroku se morajo pokazati originali ali pa prepisi, overljeni po sodišču.

Če so dokazi priče, se morajo označiti njih imena in priimki, poklic in stanovališče kakor tudi okolnosti, o katerih jim je pričati.

5. Dokaz o plačnem davku (člen 26.).

Člen 42.

V tožbi ali prijavi za dodelitev stanovanja se morajo vpisati poleg tega, kar je navedeno v členu 39., imena vseh rodbinskih članov, leta njih starosti, kaj je kdo izmed njih prisilcu, koliko dohodkov ima na mesec prosilec in koliko dohodkov imajo njegovi domačini, in naposled, s koliko sobami zahteva stanovanje.

Če prosilec označi stanovanje, ki ga zahteva, mora navesti, kolika je bila najemnina tega stanovanja v mesecu juliju 1914, in koliko je sedaj voljan plačati.

Stanovanjsko sodišče vodi seznam vseh izpraznjenih stanovanj in prijav za dodelitev.

Člen 43.

V tožbi za odpoved stanovanja se mora navesti poleg tega, kar je navedeno v členu 41., vzrok za odpoved in o tem se morajo predložiti dokazi.

Sodišče ocenja po svojem prepričanju, ali so dani pogoji za odpoved po členu 10., točkah d), e) in f), ne glede na to, ali se je vložila za te primere kazenska tožba pri pristojnem oblastvu.

Člen 44.

Tožba za odpoved stanovanja, izselitev in višino najemnine se predlaga v dveh izvodih s prilogami.

Člen 45.

Vsaka vloga, prošnja ali tožba se izroči neposredno sodišču. Nepopolno prijavo mora sodišče po prejemu izpopolniti z zaslisko tožnikovo.

Člen 46.

Na vsaki taki prejeti prošnji, vlogi ali tožbi napiše uradnik, ki je za to pooblaščen, z besedami dan, mesec in leto prejema, kar overovi predsednik ali njegov namestnik.

Člen 47.

Po predloženi prijavi ali tožbi se odredi v treh dneh od prejema narok najkasneje na deseti dan.

Člen 48.

Na narok se pozovejo: pravdni stranki, izvedenci-strokovnjaki in priče.

Obenem s pozivom na narok se izroči tožencu prepis tožbe s prilogami.

Člen 49.

Poziv na narok se izroči na receptis. Če pravdne stranke ni v kraju, se izroči domačinom.

Člen 50.

Kdor ne more priti na narok, mora poslati nanj pooblaščenca, ker se sicer smatra, da ni hotel priti in se reši spor tudi brez njega po predloženih navedbah in dokazih.

Člen 51.

Narok se sme preložiti samo enkrat.

Člen 52.

Zaradi novih dokazov, predloženih na naroku, se narok ne sme preložiti.

Člen 53.

Če ne pride nobena stranka na narok in se tudi ne javi z dopisom, se položijo spisi v arhiv ter se ne smejo niti po čigarkoli zahtevi vzeti v postopanje.

Člen 54.

Tožitelj ima pravico, o vsakem času do izvršnosti odločbe odstopiti od tožbe; potem se spisi izročijo — položijo v arhiv.

Člen 55.

Pravdne stranke se smejo tudi poravnati pred sodiščem. O poravnavi se spiše zapisnik. To ima moč izvršne odločbe.

Poravnava se ne sme skleniti na škodo ali brez pristanka tretje prizadete osebe.

Člen 56.

Priče se zaprisežejo, ko so podale izpovedbo, izvedenci pa, preden oddajo mnenje, in sicer samo na zahtevo ene ali obeh strank.

Člen 57.

Razprava na naroku je ustna in javna v pričo pravdnih strank. Vodi jo predsednik ali njegov namestnik. Zapisnikar vodi zapisnik.

Predsednik mora najprej poučiti stranko o pravilih postopanja, po katerem se bo stvar rešila, ter to konstatirati v zapisniku.

Predsednik zaslišuje stranke o vsem, kar je potrebno za odločbo. Zapisnikar vpisuje

v zapisnik navedbe pravdnih strank v najkrajših potezah. Zapisnik overovita predsednik in zapisnikar.

Predsednik izprašuje in zapriseže priče in izvedence.

Pravdne stranke so dolžne, odgovarjati na vprašanja, drugače se smatrajo za nedoše.

Člen 58.

Ko je predmet dovolj razjasnjen, se razprava sklene.

Posvetovanje sodnikov je tajno.

Sodišče odloči po svojem svobodnem prepričanju in na podstavi zbranega dokaznega gradiva.

V zapisnik se zapiše odločba s kratkimi razlogi zanjo.

Ločeno mnenje sodnikov se zapiše pod besedilo odločbe.

Ko se v odločbo pristavi dan, mesec in leto in se zapiše, da je tako odločilo stanovalsko sodišče prve stopnje, sodniki in zapisnikar odločbo podpisajo.

Predsednik priobči strankama takoj odločbo z razlogi, obenem pa stranki podpišeta priobčilo, ki ga overovi predsednik sodišča na naroku.

Če ena ali druga pravdna stranka ali njiju pooblaščenec, ki je prisoten (prisoten) pri razpravi na naroku, odide, ne da bi počakala (počakal) na priobčitev odločbe, se smatra, da se ji (mu) je odločba priobčila istega dne, kar sodišče tudi zapiše.

Predsednik naznani strankama ob priobčitvi rok, v katerem morata uporabiti pravni pomoček zoper odločbo.

Člen 59.

Stranki, ki ni prišla na narok in tudi ni poslala pooblaščenca, se vroči prepis odločbe z razlogi v treh dneh od izrečene odločbe tako, kakor je navedeno v členu 49. tega zakona.

Člen 60.

Če izjavita obe stranki ob priobčitvi odločbe, da sta z njo zadovoljni, proglasi sodišče odločbo takoj za izvršno.

Člen 61.

Če je treba, odredi sodišče samo po svoji izprevidnosti enega do tri izvedence.

Pri izbiri izvedencev vpoštevajo sodišče strokovnost in državljansko sposobnost za razpolaganje z imovino kakor tudi moralne lastnosti.

Izvedenci izvrše pregled in ocenitev pri sodišču ali pa na licu mesta sporne imovine.

Izločitev izvedencev ni dopustna, razen v primeru sorodstva po členu 37., točki 1.

Člen 62.

Če je sodišču potreben pregled sporne imovine, sme to izvršiti z ogledom na licu mesta.

Ogled izvrši celokupno sodišče ali eden izmed sodnikov.

En sodnik izvrši ogled pred narokom.

Če izvrši ogled celokupno sodišče, sme rešiti spor na licu mesta ter postopati dalje po zakonu.

Člen 63.

Če sporna imovina ni v kraju sodišča, se sme izvršiti ogled tudi po pristojnem policijskem (političnem) ali občinskem oblastvu.

Če stranka poziva neče sprejeti ali če se skriva, se nabije poziv pred dvema pričama na njen dom.

Člen 64.

Zoper vsako odločbo ali razsodbo stanovanjskega sodišča prve stopnje se sme vložiti, razen če ni rečeno v zakonu kaj drugega, pritožba pri višjem stanovanjskem sodišču.

Pritožba se vroči onemu sodišču, ki je izreklo odločbo ali razsodbo.

Rok za vložitev pritožbe je osem dni od dne, ko se je priobčila odločba ali razsodba. Dan priobčitve se ne šteje v rok.

Pritožba, poslana po pošti na povratni recept, se smatra, kakor da se je vložila istega dne pri pristojnem stanovanjskem sodišču prve stopnje.

Če se pošlje pritožba pristojnemu sodišču ali drugemu oblastvu, se šteje njena pravočasnost od dne, ko se prejme in vpiše pri pristojnem stanovanjskem sodišču.

Če je poslednji dan roka nedelja ali praznik, poteče rok na dan po nedelji ali prazniku.

Prejemnik mora označiti na vsaki pritožbi z besedami dan, mesec in leto njenega prejema pri sodišču, nadalje tudi, kako je bila vročena, ali osebno ali po pošti, na navadni ali na povratni recept. To overovi starešina sodišča s svojim podpisom.

Člen 65.

Ko se oceni pravočasnost pritožbe, pošlje sodišče v treh dneh po preteku pritožbenega roka vse spise z overovljenim prepisom odločbe višjemu stanovanjskemu sodišču, ki je pristojno za pretres in rešitev.

Člen 66.

Nepravočasno pritožbo sodišče uradoma odkloni ter priobči odločbo pritožitelju.

Člen 67.

Če vložil pritožitelj zoper to odločbo pritožbo, pošlje sodišče takoj vse spise z overovljenim prepisom odločbe, s katero se je pritožba odklonila, kakor tudi odločbe o glavni stvari pristojnemu višjemu stanovanjskemu sodišču. Če to spozna, da je odločba o odklonitvi pritožbe utemeljena, jo potrdi ter vrne spise pristojnemu stanovanjskemu sodišču prve stopnje, ki proglasi odločbo o glavni stvari takoj za izvršno. Če pa spozna, da se je vložila pritožba o pravem času, razveljavi odločbo, s katero se je pritožba odklonila, ter začne takoj pretresati odločbo o glavni stvari.

Člen 68.

Ko prejme višje stanovanjsko sodišče spise, jih mora pretresti v treh dneh ter izreči svojo odločbo, v 24 urah po izrečenju odločbi pa spise vrniti stanovanjskemu sodišču prve stopnje.

Ko je višje stanovanjsko sodišče pretreslo spise, lahko izpodbijano odločbo stanovanjskega sodišča prve stopnje potrdi, predružači ali razveljavi. Če spozna, da ni predmet dovolj pojasnjen, vrne spise stanovanjskemu sodišču prve stopnje ter zahteva, naj se izpopolni z naknadnimi poizvedbami, ter po prejemu spisov samo predmet dožene ter izda odločbo o njem.

Člen 69.

Novi dokazi v pritožbi se ne sprejemajo.

Člen 70.

Pripombe višjega stanovanjskega sodišča, s katerimi se razveljavlja odločba sodišča prve stopnje, so obvezne za stanovanjsko sodišče prve stopnje, ki je izreklo izpodbijano odločbo.

Ko prejme sodišče prve stopnje spise s pripombami, s katerimi je odločba razveljavljena, odredi nov narok, izroči s pozivom na narok vred strankama pripombe višjega stanovanjskega sodišča v prepisu ter izda, ko je postopalo po pripombah, drugo odločbo, s katero je treba povsem postopati po tem zakonu.

Člen 71.

Izvršne so razsodbe ali odločbe sodišča prve stopnje:

1. ki jih je potrdilo višje stanovanjsko sodišče;
 2. zoper katere ni bilo pritožbe;
 3. ki so takoj izvršne po tem zakonu.
- Odločbe višjega stanovanjskega sodišča so izvršne.

Člen 72.

Na zahtevo ene ali obeh pravnih strank izvrši vse odločbe nemudoma in ob zakonski odgovornosti policijsko (politično) oblastvo, ki se mu pošlje izvršna odločba v izvršitev.

Razsodbe o kaznih se izvršujejo uradoma.

Člen 73.

Obnovo spora, ki je bil rešen z izvršno odločbo, sme zahtevati stranka enkrat v treh mesecih po izvršnosti odločbe samo:

1. Če je bil sodnik podkupljen.
2. Če je bil sodnik prizadet kot sorodnik ene stranke po krvi do četrtega, po svaštvu pa do drugega kolena.
3. Če je z eno stranko v dokazanem sorodstvu.
4. Če predloži ena stranka nove dokaze, ki vplivajo na rešitev spora.

Zahteva za obnovo spora se vložil pri onem stanovanjskem sodišču prve stopnje, ki je izdalo prvo odločbo. Sodišče prve stopnje pošlje prošnjo z vsemi dotičnimi spisi

vred višjemu stanovanjskemu sodišču; to sodišče izda o tem odločbo, ki je izvršna.

Z zahtevo za obnovo spora se ne ustavlja izvršitev odločbe.

Člen 74.

Če bi za izvesten primer ne bilo v tem postopanju predpisano pravilo, mora uporabljati sodišče predpise upravnega ali civilnega sodnega postopanja.

C. Takse in stroški.

Člen 75.

Vsak spis, ki ga predlože privatne osebe stanovanjskemu sodišču prve stopnje, je zavezan plačilu takse po zakonu o taksah (tarifna postavka I. in tarifna postavka 5. taksne tarife).

Člen 76.

Razen taks, določenih v členu 75., plača vsaka pravdna stranka v gotovini, in sicer:

1. 30 dinarjev, če zahteva dodelitev stanovanja z eno sobo;

60 dinarjev, če zahteva stanovanje z dvema sobama;

90 dinarjev, če zahteva stanovanje s tremi sobami;

120 dinarjev, če zahteva stanovanje s štirimi sobami.

2. Če zahteva odpoved stanovanja ali izselitev, plača 20% mesečne najemnine, ki jo plačuje najemnik.

3. Če zahteva, da bi se določila višina najemnine, plača 20% one mesečne najemnine, ki jo zahteva prosilec, da bi jo sodišče prisodilo, ali one, ki jo označi najemnik v prijavi, da jo more plačati.

4. Če zahteva obnovo spora, plača 100 dinarjev.

Enkrat plačana taksa po tem členu se drugič ne pobira.

Če se zahtevata s prijavo tudi dodelitev stanovanja in višina najemnine, se plača taksa v gotovini za eno in za drugo.

Stranke, ki predlože potrdilo pristojnega oblasti o siromašnem stanju, so teh taks oproščene.

Člen 77.

Vsaka pravdna stranka trpi svoje stroške; potemtakem stanovanjsko sodišče strankam ne odmerja stroškov.

Člen 78.

Stranka, ki zahteva mnenje izvedencev, položi potrebno dnevnicu in vozne stroške, če naj oddado izvedenci mnenje izven kraja sodišča. Brez tega se izvedenci ne zaslišijo, ampak spor se reši na podstavi predloženih dokazov.

Vsakemu izvedencu pripada dnevnicu od 30 do 100 dinarjev po oceni stanovanjskega sodišča prve stopnje.

Ista dnevnicu pripada tudi sodnikom, če se izvrši ogled izven kraja sodišča.

Sodišče sme odrediti, da položi to dnevnicu ena stranka ali da jo položita obe stranki.

III. del.

Prehodne odredbe.

Členi 79. do 84. kot prehodne določbe niso več potrebni.

Člen 85.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi z dnem, ko se razglaša v »Službenih Novinah«.

Našemu ministru za socialno politiko priporočamo, naj razglaša ta zakon, vsem Našim ministrom, naj skrbje za njegovo izvrševanje, oblastvom zapovedujemo, naj postopajo po njem, vsem in vsakomur pa, naj se mu pokoravajo.

V Beogradu, dne 15. maja 1925.

Aleksander s. r.

Videl in pritisnil državni pečat,
čuvar državnega pečata,
minister pravde:

Dr. E. Lukinić s. r.

Predsednik ministrskega sveta:

Nik. P. Pašić s. r.

(Podpisi ostalih ministrov.)

Uradni list 1925, št. 46. — Pravilnik za izvrševanje zakona o stanovanjih je v Uradnem listu 1925, št. 64.

† **Oto Ernst.** Dne 5. marca t. l. je umrl v starosti 64 let v Grossflottbecku pri Hamburgu nemški pesnik Oto Ernst Schmidt. Znan je s svojo komedijo »Flachsmann als Erziehër«, ki je satira o slabem šolstvu in je žela po vseh evropskih odrih velik uspeh. Ta igra je prevedena tudi na slovenščino pod imenom »Vzgojitelj Lanovec«. Dejanje nosijo vodja deske šole Lanovec, pendant in birokratski formalist, ki šteje tudi prah v šoli; učitelj Kremenjak, idealist; nadzornik Sršen, strogi odločitelj; Pajk, spletkar in leni štreber; Osa, sitna učiteljica itd. Oto Ernst je napisal več lepih reči, ki spadajo med najboljše v nemškem slovstvu, n. pr. Ortrun und Ilsebill, Appelschnut, Asmus Sempers Jugendland, Semper der Jüngling in Semper der Mann. Posebno sta tudi cenjeni njegovi pesniški zbirki »Gedichte« in »70 Gedichte«, pesmi, ki jih primerjajo Goethejevim. F. F. L.

† **Ellen Key.** Ta znana švedska pisateljica je umrla dne 26. aprila t. l. v starosti 77 let v Stockholmu. Njena znamenita knjiga je »Stoletje otroka« iz l. 1899. Po vplivu Ibsenovih dram »Peer Gynt« in »Brand« se je odločila za vzgojno delo med delavci. Zelo se je borila za ženske pravice ter je bila mnenja, da je delokrog žene pri domačem ognjišču in pri razvoju otrokove duše. Strogo poklicno delo je nemoženo združiti z materinskimi dolžnostmi. Po obisku velikih evropskih mest je postala učiteljica na neki dekliški šoli v Stockholmu. Izven šole je prirejala zgodovinske in lite-

rarne tečaje. Sicer je otvarjala ljudske visoke šole in navduševala za materinstvo in človečanstvo. Njene knjige so še: O ljubezni in zakonu, Ženska psihologija in ženska logika, Rahel Baruhagen, Tri ženske usode, Žensko gibanje, Vojne mir in bodočnost, Vsezmagovalec. Ker se je Keyeva za pravice otroka preekstremno borila in se s tem naslanjala na Nietzschejeve pravice individua, svoje ideje pa prej premalo preizkusila, je dobila mnogo nasprotnikov. Nemški pisatelj Fr. Paulsen je nastopil proti njej s spisom »Očetje in sinovi«. F. F. L.

O postanku Deklaracije. Vobče se dolgo ni prav vedelo, kdo je sestavil Deklaracijo. Izšla je januarja v 2. številki »Učiteljskega Tovariša« kot uvodnik brez podpisa. Šele v aprilu 14. številki »Učiteljskega Tovariša« je opisal Peter Močnik v posebnem članku, kako se je ta deklaracija že dolgo udeleževala v učiteljskem društvu za Mežiško dolino in izvira torej po večletni preizkušnosti iz odbora tega društva. Članstvo tega društva je čimdalje odločno odklanjalo enostransko smer Jelenčeve strankarske politike. Ni bilo zborovanja, ne društvenega poročila, kjer se ne bi podčrtavala zahteva po strogo stanovski smeri v organizaciji. Mežiško učiteljsko društvo ima zaslugo, da je predložilo Deklaracijo UJU in je otvorilo s tem deklaracijsko debato. V 15. številki »Učit. Tov.« poudarja to društvo še posebno določno, pa s podpisom vseh članov, kako je umevati Deklaracijo. Pri nekončanem procesu šefa Pestotnika z urednikom Železnikarjem se je nazival ta proglas kot »Dimnikova deklaracija«, ki jo je izzval dr. Pestotnik. Ker je »Jutro« navajalo, da je sestavil Deklaracijo Ivan Dimnik, učitelj v Ljubljani, je ta predložil v 16. številki »Učiteljskega Tovariša« od 22. aprila »Poslano«, da ni nje inspirator. Deklaracija se je letos mnogostransko razmišljala in pride v kratkem pred pokrajinsko skupščino UJU v Celju. Rezultat pa je bil doslej ta, da se je 29 okrajnih učiteljskih društev izreklo za novo smer stanovske politike, 3 društva pa so jo odklonila. Končno obliko deklaracije bo izdelala po pokrajinski skupščini posebna enketa. F. L.

Učiteljska Samopomoč. Sporočam društvenim članom, da je umrla v maju članica Josipina Sivka št. Jurij (115. smrtni slučaj), v juniju pa članica Ivana Velepčič, Ljubljana (116. smrtni slučaj). Za ta dva smrtna slučaja (in za morebitne še nove v tem mesecu od 18. dalje) bodete (ste že) dobili položnice v zadnjih dneh junija. Prosim Vas, ne odlašajte z nakazili! Društvena blagajna rabi dosti denarja; samo v l. 1926. so prejeli dediči po umrlih članih **83.235 Din** na posmrtninah. — Letošnji redni občni zbor se bo vršil s običajnim sporedom dne 18. julija 1926 ob 8 v Celju. Vabim vse člane in Vas, ki se za-

nimate za naš dobrodelni pokret, da se udeležite v velikem številu tega občnega zbora. Govorilo in razmišljalo se bo o podporah za otroke. V okrilju Učiteljske Samopomoči je zamišljen nov oddelek, bolje odsek za zavarovanje otrok od članov Učiteljske Samopomoči. Če ve kdo k temu kak dober nasvet, naj ga sporoči Učiteljski Samopomoči v Ljubljani ali naj ga na občnem zboru pove. Pomažimo si vzajemno samil! Učiteljska Samopomoč ima danes (18. junija 1926) 1930 članov. Posmrtnina znaša **9650 Din.**

Pravila

društva »Učiteljska samopomoč v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev«.

I. Ime društva.

§ 1.

Društvo se imenuje »Učiteljska samopomoč v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev«.

II. Namen društva.

§ 2.

Društvo ima namen, po smrti družtenikov dati zakonitim dedičem podporo, da se obvarujejo pred najbližjo stisko in bedo.

§ 3.

a) Po družtenikovih smrti izplača — brez ozira na slučaj smrti — društveno načelstvo po sprejemu uradnega mrtvaškega lista in društvene sprejemne listine zakonitim dedičem tolikokrat po 5 Din, kolikor šteje društvo članov, čeprav do tega časa še vsi niso vplačali doneskov.

b) Pravico do podpore imajo:

1. Društvenikova vdova, oziroma vdovec društvenice;

2. po družteniku-vdovcu, oziroma po družtenici-vdovi otroci;

3. po družtenikih, ki nimajo otrok in niso oženjeni ali omoženi zakoniti dediči, katere imenuje dotični družtenik v sprejemni listini ali v posebnem pismu društvu načelnistvu. Ako se oženi, oziroma omoži družtenik, izgubi ta izjava veljavo, če se glasi v korist kakih drugih oseb kot ženi, oziroma možu in če po svoji poroki ne odloči drugače. Ako ni zakonitih dedičev, ali pa če se odpovedo podpori, pripada vsa dediču določena gotovina rezervni podporni zalogi.

c) Odstop ali cesija družtenikovim dedičem pripadajoče podpore ni mogoč ter se tudi ne more rubiti.

III. Sredstva, da se dožene namen.

§ 4.

a) Vsak družtenik plača po smrti enega družtenika donesek za prihodnji slučaj smrti. Za prvi slučaj plača pri sprejemu v društvo.

b) Plačati se mora tekom enega meseca po družtenikovih smrti, ki se razglasi v uč-

teljskih glasilih, oziroma se naznani društvenikom na njih stroške po pošti.

c) Ako se slučaj smrti ponavljajo pogosto drug za drugim, je treba te zneske na poziv društvenega načelnstva odposlati v 14 dneh, oziroma tudi v 1 tednu po objavi smrti.

č) Društveniki, ki ne plačajo v teh obdobjih dolžnih zneskov s pristojbinami vred, se izključijo iz društva po trikratnem brezuspešnem pismenem opominu v navadnih razmerah v vsakokratnih presledkih po 14 dni, a v nujnih slučajih po en teden ter izgube vse pravice društvenikov.

§ 5.

a) Da more društvo izpolnjevati svoje dolžnosti, četudi se hitro ponavljajo slučaj smrti, se ustanovi rezervna podporna zaloga.

b) V to plača vsak društvenik do meseca februarja vsakega leta 2 Din; v rezervno podporno zalogo pripadejo tudi vsa doplačila društvenikov (§ 7.), darila itd.

§ 6.

a) Vpisnine se plača 10 Din, ta se porabi v društvene izdatke.

b) Za upravne stroške plača vsak društvenik pri prvem slučaju smrti v letu 4 Din; preostanek pridejo v rezervno podporno zalogo.

c) Vsa vplačevanja se pošiljajo društvenemu načelniku.

IV. Ustanovitev društva.

§ 7.

a) Društveniki morejo biti učitelji, njihove žene in pa učiteljice javnih in zasebnih šol v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki svoj pristop naznanijo načelnstvu.

b) V društvo se sprejmejo le oni, ki še niso stari nad 45 let in so ob času priglasitve zdravi. V dvomljivem slučaju more društveni odbor zahtevati od priglašenca zdravniški certifikat. Priglašenci plačajo poleg doneskov, v § 6. določenih, še pristopnino, ki se ravna po starostnih letih, in sicer:

od 20—25 let	1 Din
" 25—30 "	5 "
" 30—35 "	20 "
" 35—40 "	30 "
" 40—45 "	50 "

c) Izključeni in prostovoljno izstopivši društveniki morejo zopet vstopiti v društvo, če doplačajo vsa od izstopa zaostala vplačila.

č) O sprejemu v društvo sklepa društveni odbor; če koga ne sprejme, mu ni treba navesti vzrokov. Doticne pritožbe razsoja občni zbor.

V. Sedež društva.

§ 8.

Sedež društva je ondi, kjer biva vsakokratni društveni načelnik.

VI. Posebne pravice in dolžnosti društvenikov.

§ 9.

a) Vsak društvenik ima aktivno in pasivno volilno pravico v društveno vodstvo,

se sme udeleževati občnih zborov, staviti predloge in nasvete ter glasovati.

b) Društveniki, ki so izstopili iz učiteljske službe, ostanejo še dalje toliko časa v društvu, dokler izpolnjujejo društvena pravila.

c) Ako ne more društvenik zaradi mobilizacije izvrševati svojih dolžnosti, se ne izključuje iz društva, temveč se v slučaju njegove smrti izplača dedičem podpora po odtegnjenih zaostalih vplačilih; če se pa vrne, mora doplačati vsa zaostala doplačila.

č) Prostovoljni izstop iz društva se mora pismeno javiti društvenemu načelniku.

d) Prostovoljno izstopivši in izključeni društveniki morajo doplačati vsa zaostala vplačila; izterjati se morejo tudi sodnim potom.

VII. Društveno vodstvo.

§ 10.

a) Društveno vodstvo oskrbuje odbor. Odbor sestoji iz načelnika, njegovega namestnika, tajnika, dveh odbornikov in treh namestnikov, ki nadomeščajo glavne odbornike v vsakem slučaju.

b) Vse odbornike in namestnike voli občni zbor z nadpolovično večino glasov za dobo treh let. Izstopivši odborniki in namestniki se smejo zopet voliti.

c) Občni zbor voli tudi tri pregledovalce računov, ki imajo nalog, pregledati društvene knjige in račune pred občnim zborom in enkrat nenadoma med letom ter o tem poročati občnemu zboru.

§ 11.

a) Društveni načelnik, ako ne utegne, pa njegov namestnik, zastopa društvo na zunaj, izplačuje v imenu društva vsa vplačila, prejema vsa vplačevanja, vodi vsa zbiranja, shranjuje društvena pisma in imetje ter podpisuje s tajnikom vsa društvena pisma in naznanila.

b) Tajnik opravlja vsa pisemska opravila in podpisuje z načelnikom vsa društvena pisma in naznanila.

c) Odborovi sklepi so veljavni, če so navzočni z načelnikom vred trije člani odbora. Odbor sklepa z nadpolovično večino glasov pričujočih odbornikov; kadar je enoliko glasov, odloči načelnik.

VIII. Občni zbor.

§ 12.

a) Občni zbor je vsako tretje leto navadno takrat, ko se vrši kongres Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva. Odbor skliče občni zbor in sestavi dnevni red. Sklepčen je, ako je zastopano 20 društvenikov. Ako ni sklepčen občni zbor, se skliče čez pol ure drugi, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih društvenikov. Občni zbor sklepa z relativno večino glasov; kadar je enoliko glasov, odloči načelnik. Načelnik se voli z listki, način volitve drugih odbornikov odločuje občni zbor od slučaja do slučaja. Ako se pri dveh volitvah ne doseže

nadpolovične večine, pride do ožje volitve; kadar je enoliko glasov, odloči zreb.

b) Izredni občni zbori se sklicujejo:

1. Kolikorkrat se zdi potrebno odboru ali pa pregledovalcem računov.

2. Ako ena tretjina društvenikov to zahteva in naznani odboru predmet, o katerem naj se razpravlja na izrednem občnem zboru.

c) Redni predmeti, ki jih more imeti vsak občni zbor, so:

1. poročila;

2. sklepanje o onih društvenih zadevah, ki so na dnevnem redu;

3. sklepanje o pritožbah izključenih društvenikov ali onih učiteljev in njihovih žen in učiteljic, katerim se je odrekel pristop;

4. volitev odbora in pregledovalcev računov;

5. predelanje pravil in razpust društva.

IX. Društveni prepiri.

§ 13.

Prepire o društvenih zadevah med društveniki razsodijo sodniki. Vsaka stranka voli dva zastopnika izmed društvenikov in ti volijo petega načelnikom.

X. Razdruženje.

§ 14.

a) Ako se dozna, da društvo ne more dalje obstojati, se skliče le v ta namen izredni občni zbor, pri katerem mora biti navzoča vsaj polovica društvenikov; od teh morata glasovati dve tretjini za razpust društva.

b) Ako se po dvakratnem sklicanju ne udeleži izrednega občnega zbora polovica društvenikov, se sklepa pri vsakem številu navzočih društvenikov z dvetretjinsko večino.

§ 15.

Ako preneha društvo prostovoljno, ali če ga razpusti pristojna oblast, se razdeli društveno imetje med društvenike, ki so še pri društvu, po razmerju časa, v katerem so bili pri društvu.

§ 16.

Na pečatu je naslov: Društvo »Učiteljska samopomoč«.

Pričujoča pravila je odobrilo ministrstvo za notranje zadeve, oddelek za Slovenijo, z odlokom z dne 8. maja 1925, števil. 2479.

Bodoča učiteljska skupščina. Bodoča učiteljska skupščina in kongres morajo iti malo stvari do dna in pregledati vse, kar je v nas samih nezdravega. Ona mora ponovno poudariti interes naše celokupnosti nad interesi, ki jih zasledujejo pojedinci in stranke med nami, da pojde z novo solidarnostjo in novo očiščeno silo v boj proti korporalskim ideologijam in partizanstvu. (Danilo Milanović, učitelj v Skoplju, v letošnji »Narodni Prosveti« št. 37.)

Iz seje odbora pevskega zbora slovenskega učiteljstva z dne 12. junija ob 20. uri.

Ob priliki dvodnevnega pevskega tečaja je imel polnoštevilni odbor sejo s sledečim dnevnim redom:

A. Koncert v Celju 17. julija.

B. Bodoči program.

C. Prihodnji pevski tečaj.

D. Slučajnosti.

Načelnik pozdravi navzočne ter preide na dnevni red z vprašanjem pevovodji, če je mogoče naštudirati do 17. julija primeren program. Pevovodja g. Srečko Kumar je izjavil sledeče: »Pevski zbor slovenskega učiteljstva mora postati res eliten zbor ter mora reprezentativno nastopiti, kadar nastopi. Težkoče so velike, posebno materialno, a moramo iti preko teh k cilju, ki smo si ga postavili ob ustanovitvi zbora. Rok do 17. julija je prekratek, da bi naštudirali program, ki bi delal čast pevskemu zboru slov. učiteljstva. Sem torej proti temu, da priredimo 17. julija koncert v Celju.« Odbor je upošteval mnenje pevovodje in sklenil, da koncerta ne priredimo.

Pri drugi točki dnevnega reda je pevovodja predložil zelo bogat program za bodočnost, kateri obsega vse hrvatske in slovenske skladatelje. Za natančno izbiro je odbor naprosil načelnika, g. prof. Gröbminga in pevovodjo. Program je zelo bogat, odvisno je le od požrtvovalnosti in agilnosti članov, kako ga bomo naštudirali.

Na predlog pevovodje se bo vršil med počitnicami enotedenski tečaj in sicer od 2. do 10. julija 1926.

Sprejet je bil predlog, da se bodo upoštevala le ona naročila za hrano in stanovanje, ki bodo pravočasno poslana tajniku do termina, ki bo za vsak pevski tečaj objavljen v časopisih.

Vsi oni, ki so se prijavili, a ne posejajo pevske tečaje, se črtajo.

Načelnik zaključi ob 22. uri sejo.

Tajnik.

Višja pedagoška šola v Zagrebu. Višja pedagoška šola v Zagrebu je ustanovljena l. 1920. z namenom, da pripravi učiteljstvo za meščansko šolo, za event. okrajne in oblastne nadzornike itd. V to šolo more priti učiteljstvo z dobro kvalifikacijo. Tvarina je razdeljena na pet skupin. Izbere se si lahko po volji predmete, ki ti prija: Prva skupina: geografija, zgodovina, srbohrvaščina, slovenščina. Druga skupina: zgodovina, materinski jezik, tuj jezik (francoščina ali italijanščina ali nemščina). Tretja skupina: geografija, prirodoznanost, kemija. Četrta skupina: fizika, kemija, matematika. Peta skupina: risanje, opisna geometrija, matematika. Poleg tega pa še spada obvezno za vse: Teoretična pedagogika, praktična pedagogika in eksperimentalna psihologija. Za historike: arheologija. Za risanje: modeliranje. Neobvezno je: latinščina, angleščina, (esperanto), higijena, šolska uprava, stati-

stika. Ob koncu letnega in zimskega semestra se polagajo kolokviji.

Po tako zvanem absolutoriju se dela potem iz specializiranih predmetov diplomski izpit. — Šola traja dve leti.

Šolske proslave postajajo pri nas že pravcata farsa, tako, da jih niti učenci najnižje organiziranih šol ne smatrajo več resnim. Ne mine mesec, da ne bi ministristvo prosvete naročilo podrejenim šolskim oblastem, naj proslavijo v tem ali onem času kako znamenito osebo, koje življenje in delovanje pa nima z onim ciljem, ki ga mora zasledovati šola s svojim vzgojnim namenom, niti najmanj opravka. Saj so učitelji sami pogostokrat v veliki zadregi, kaj naj bi mladini povedali. Zlasti je graje vredno, da se pri vsaki najmanjši priliki odredijo tudi zbirke, četudi so prostovoljne. To težko obremenjuje starše, ki morajo danes itak preko svojih razmer mnogo žrtvovati za šolske potrebščine. Pa tudi vzgojno ni, ako se tako pogosto pobira med šolsko mladino. Navadno ta otopi in postane brezbrizna tudi za ono, kar bi bilo res treba žrtvovati. Učiteljsko udruženje in profesorsko društvo pozivamo, naj stori na merodajnem mestu primerne korake, da bo s prihodnjim šolskim letom na naših šolah manj proslav, na najvišjih mestih pa več smisla za šolski red in za stabilnost v šolskih zadevah. Z dobrim vzgledom naj bi pa tudi ministristvo samo vplivalo na podrejeno učiteljstvo. Le na ta način bo mogoče doseči lepših uspehov v razvoju našega šolstva. — »Jutro« št. 122.

Ruščina na pruskim gimnazijah. Ruščina je obvezen predmet na vseh srednjih šolah v Prusiji. Razen tega se predava tudi na 17 gimnazijah in realkah. Do sedaj je bila ruščina neobvezen predmet, predlanskim pa je dovolil prosvetni minister tudi obvezen pouk s 3 tedenskimi urami. Do sedaj je vpeljana obvezna ruščina na 3 gimnazijah: v Breslavu in Görlitzu. Pouk traja tri leta (v treh zadnjih razredih).

Profesorji so zadovoljni z uspehi, dasi ovira pouk pomanjkanje primernih knjig in malo število ur. Dijaki se naučijo ruski dobro govoriti, zato pa poznajo mnogo pisateljev od Puškina do Bloka in Bolmonta in od Gogolja do Čehova ter celo Merežkovskega. Učni načrt stremi predvsem za tem, da bi poživil zanimanje za ruske razmere. Tako zvani »Rusi« prirejajo svoje večere, kjer igrajo na balalajki in pojejo ruske pesmi v ruskem jeziku. Prirejajo tudi ruske predstave (Čehovove enodejanke). Vse to pa je le začetek. Ruščina mora, pravijo, postati obvezen predmet na vseh srednjih šolah. Na Ruskem je namreč nemška bodočnost. Prosvetni minister bo končno pritril tej upravičeni zahtevi, katero vedno zopet spominjajo strokovni in splošni listi. Nemčija se more zanesti na besede Turgenjeva o »velikem jeziku, ki je dan velikemu narodu!« Tako piše prof. Dietrich v »Preuß. Schulztg.« in omenja tudi uspehe češkoslovaške, ki ima ruska učila in obvezno ruščino na trgovskih šolah.

MODNA TRGOVINA

F. MERŠOL

nasl. se nahaja

SEDAJ V WOLFOVI ULICI ŠT. 5.

Priporoča svojo bogato zalogo ženskih ročnih del, vseh vrst volne, svile in bombaža. — Predtiskanje ročnih del!

MODNO IN KRATKO BLAGO!

Velika zaloga čipk, rokavic, nogavic in pletenin za dame, gospode in otroke!

USTANOVLJENO LETA 1887.

Poravnajte naročnino (članarino)!

Vseбина.

Občni zbor in zborovanje Slomškove zveze. — Izboljšajmo prirodopisni pouk! - e-. Kako vzbuja učitelj pri kmečkem prebivalstvu zanimanje za šolo. Št. Schubert. — Kultura in književnost. — Društvena in stanovska kronika.

»Slovenski Učitelj« izhaja sredi vsakega meseca. — Uredništvo (Fort. Lužar) je v Ljubljani, Glinška ul., vrtna kolonija. Upravništvo je v Ljubljani, Jenkova ul. št. 6. — Naročnina znaša 40 Din, društvena članarina 60 Din in prejema vsak član list brezplačno. Naročnina za Italijo je 10 lir. — Članke in dopise sprejema uredništvo, reklamacije in naročnino pa upravništvo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Fortunat Lužar. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.